

**JAUNIMO POLITIKOS ĮGYVENDINIMO UTENOS RAJONO SAVIVALDYBĖJE
KOKYBĖS VERTINIMO ATASKAITA**

Utena, 2015

TURINYS

ĮVADAS.....	4
SANTRUMPŲ SĄRAŠAS.....	5
VERTINIMO SRIČIŲ APRAŠYMAS.....	5
JAUNIMO POLITIKOS SAVIVALDYBĖSE KOKYBĖS VERTINIMO LYGIŲ SKALĖ.....	6
VERTINIMO PROCESAS IR PROCEDŪROS.....	6
SAVIVALDYBĖS VERTINTOJŲ GRUPĖ.....	7
JAUNIMO POLITIKOS VERTINIMO APRAŠAS. VERTINIMO SRIČIŲ IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS.....	8
SSGG ANALIZĖ.....	49

I SKYRIUS

ĮVADAS

Jaunimo politikos kokybės vertinimas Utenos rajono savivaldybėje atliktas 2015 m. rugpjūčio – gruodžio mėnesiais, vadovaujantis Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2015 m. sausio 2 d. įsakymu Nr. A1-1 patvirtintu Jaunimo politikos savivaldybėse kokybės vertinimo aprašu ir metodika (toliau – Metodika).

Jaunimo politikos Utenos rajono savivaldybėje kokybės vertinimo **tikslas** – įvertinti jaunimo politikos įgyvendinimą savivaldybėje.

Siekiant maksimalaus valstybės ir savivaldybių vykdomų projektų bei priemonių jaunimo politikos srityje veiksmingumo, sėkmingos jaunimo politikos plėtros keliama **uždaviniai**:

1. surinkti duomenis apie jaunimo politikos padėtį Utenos rajono savivaldybėje, joje įgyvendinamus įvairius projektus ir priemones, skirtas jaunimui;
2. išsiaiškinti Utenos rajono savivaldybės jaunimo politikos privalumus ir trūkumus;
3. išanalizuoti surinktus duomenis pagal išskirtus Jaunimo politikos savivaldybėse kokybės vertinimo metodikoje vertinimo indikatorius bei pateikti vertinimo rezultatų apibendrinimą ir rekomendacijas.

Vertinimui atlikti buvo naudojami šie duomenų rinkimo **metodai**:

pirma, 2015 m. rugpjūčio – gruodžio mėn. buvo atlikti interviu su Utenos rajono savivaldybės jaunimo reikalų koordinatoriumi (JRK) ir jaunimo organizacijų atstovais;

antra, iš savivaldybės buvo surinkti ir išanalizuoti įvairūs vertinimui reikalingi duomenys, taip pat atlikta dokumentų ir antrinių šaltinių analizė;

trečia, naudoti savivaldybėje vykdytos apklausos duomenys. Apklausa 2015 m. lapkričio mėn. atliko Jaunimo politikos Utenos rajono savivaldybėje kokybės vertinimo vertintojų grupė. Į apklausą įtraukti Utenos rajono gimnazijų ir progimnazijų mokiniai. Tyrimas atliktas pasitelkiant sistemą - <http://iqesonline.lt/code.lt> Apklausoje dalyvavo 584 Utenos rajono jaunuoliai.

Vertinimui pagrįsti naudojama paveikslėliuose nurodyta apklausos informacija pateikiama 4 lygių skalėje, kurios reikšmės

1	2	3	4
Visiškai nesutinku	Ko gero nesutinku	Ko gero sutinku	Visiškai sutinku

Ataskaitoje pateikiami pagal Metodikos aštuonias sritis surinkti duomenys ir jų analizė. Taip pat pateikiamas vertinimo apibendrinimas, išvados ir rekomendacijos.

Kiekvienas Metodikos vertinamų sričių indikatorius jaunimo politikos įgyvendinimas įvertinamas skalėje nuo 1 iki 5: 1 lygis – blogai; 2 lygis - silpnai, 3 lygis - vidutiniškai, 4 lygis - gerai, 5 lygis – labai gerai.

II SKYRIUS SANTRUMPŲ SĄRAŠAS

ES	Europos Sąjunga
JP	Jaunimo politika
JRD	Jaunimo reikalų departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos
JRK	Utenos rajono savivaldybės jaunimo reikalų koordinatorius
JRT	Utenos rajono savivaldybės Jaunimo reikalų taryba
LIJOT	Lietuvos jaunimo organizacijų taryba
LR	Lietuvos Respublika
NVO	Nevyriausybinių organizacija
UVJOS	Utenos visuomeninių jaunimo organizacijų sąjunga „Apskritasis stalas“

III SKYRIUS VERTINIMO SRIČIŲ APRAŠYMAS

Metodikoje numatytos šios sudedamosios dalys: sritys, indikatoriai, kokybiniai ir kiekybiniai rodikliai, privalomi duomenų šaltiniai. Metodikoje vertinamos 8 veiklos sritys:

1. Jaunimo politikos formavimas ir įgyvendinimas.
2. Galimybės jaunimui aktyviai dalyvauti politiniame, pilietiniame ir visuomeniniame gyvenime (toliau – jaunimo dalyvavimas).
3. Informavimo, konsultavimo, orientavimo, paramos ir pagalbos teikimo, instruktavimo, mokymo ir nukreipimo į kitas institucijas paslaugų, skirtų jauniems žmonėms, visuma (toliau – jaunimo informavimas ir konsultavimas).
4. Jaunų žmonių veiklos finansavimas.
5. Tarpžinybiškumas, tarpsektoriškumas.
6. Jaunimo mokymai ir konsultavimas.
7. Atlikti jaunimo tyrimai ir apklausos.
8. Įgyvendinant jaunimo politiką savivaldybėje, taikomi nauji metodai, mokslinių tyrimų rezultatai, informacinės technologijos, užsienio šalių ar kitų Lietuvos savivaldybių geroji patirtis (toliau – inovacijos).

Kiekvienoje metodikos veiklos srityje yra numatyta po 2-7 indikatorių, kurie, vertinant sritis, nagrinėjami, aprašomi siekiant pagrįsti ir pateikti sisteminę, racionalų požiūrį į jaunimo politiką.

IV SKYRIUS
JAUNIMO POLITIKOS SAVIVALDYBĖSE KOKYBĖS VERTINIMO LYGIŲ SKALĖ

Siekiant tyrimą padaryti konkretnesnę, suvienodinti vertintojų grupės suvokimą apie situaciją ir jos vertinimą, rodiklių kokybiniai ir kiekybiniai vertinimai transformuojami į 5 lygius, neapsiribojant tik jausmingu vertinimu. Jaunimo politikos kokybės Utenos rajono savivaldybės vertintojų grupė supažindinama su vertinimo lygių skale, įvertinimo reikšmėmis ir darytinomis išvadomis.

Vertinimo lygių skalė

1 lentelė

	1 lygis	2 lygis	3 lygis	4 lygis	5 lygis
Įvertinimas	blogai	silpnai	vidutiniškai	gerai	labai gerai
Įvertinimo apibūdinimas	Vyrauja trūkumai. Stipriųjų savybių nėra arba jos yra nežymios	Trūkumų yra daugiau nei stipriųjų savybių	Stipriųjų savybių ir trūkumų yra apytikriai po lygiai	Stipriųjų savybių yra daugiau nei trūkumų	Vyrauja stipriosios savybės. Trūkumų nėra arba jie yra nežymūs
Išvada	Būtina imtis esminių pokyčių. Reikia priimti atitinkamus savivaldybių institucijų sprendimus. Reikia skubios Jaunimo reikalų departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Departamentas) bei kitų valstybės institucijų ir įstaigų pagalbos	Reikia atitinkamų pakeitimų. Reikia organizuoti diskusijas savivaldybės jaunimo reikalų taryboje dėl sprendimų, būtinų padėčiai gerinti, priėmimo, įtraukiant į jas Departamento, prirėikus ir kitų institucijų atstovus.	Tinkama, bet reikia nežymių pakeitimų. Reikia stiprinti ir (ar) plėtoti atskiras sritis, aptarti padėtį su socialiniais partneriais savivaldybėje, ieškant efektyvių sprendimų, stiprinančių silpnąsias puses.	Verta skleisti kaip gerąją praktiką regioniniu lygmeniu. Vykdančios gerosios patirties sklaidą būtų ieškoma būdų, kaip toliau gerinti jaunimo politikos kokybę kitose savivaldybėse.	Verta skleisti kaip gerąją praktiką nacionaliniu, tarptautiniu lygmenimis.

V SKYRIUS

VERTINIMO PROCESAS IR PROCEDŪROS

1. Sudaroma jaunimo politikos Utenos rajono savivaldybėje vertinimo atlikimo ir vertintojų grupė.
2. Vertintojų grupės posėdyje pristatoma vertinimo lygių skalė, skiriama individualiai kiekvienam vertintojui, vadovaujantis Metodika, užduotys.
3. Vertinimas vyksta analizuojant ir vertinant situaciją kiekvienam rodikliui atskirai.
4. Aptarus kiekvieno rodiklio vertinimą, jis įvertinamas visų bendrai. Bendrasis vertinimas rašomas į galutinę ataskaitą, o apibendrinti komentarai į jaunimo politikos kokybės vertinimo ataskaitos aprašą.
5. Po vertinimo rengiamas gautų rezultatų apibendrinimas ir rekomendacijos.

VI SKYRIUS

SAVIVALDYBĖS VERTINTOJŲ GRUPĖ

Jaunimo politikos Utenos rajono savivaldybėje kokybės vertinimo vertintojų grupė sudaryta Utenos rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2015 m. rugpjūčio 26 d. įsakymu Nr. AĮ-872 „Dėl jaunimo politikos Utenos rajono savivaldybėje vertinimo atlikimo ir vertintojų grupės sudarymo“. Vertintojų grupės pirmininkas ir nariai:

Vertinimo grupės pirmininkas - Romualdas Kraulišas, Utenos rajono savivaldybės administracijos Švietimo, sporto ir jaunimo reikalų skyriaus vedėjas

- Miglė Jankauskaitė, Utenos visuomeninių jaunimo organizacijų sąjungos „Apskritasis stalas“ prezidentė
- Valda Karnickaitė, Jaunimo reikalų departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Jaunimo politikos plėtros ir programų įgyvendinimo skyriaus vedėja
- Rūta Kovalskytė, Utenos visuomeninių jaunimo organizacijos sąjungos „Apskritasis stalas“ valdybos narė.
- Ieva Lesmanavičiūtė, Lietuvos moksleivių sąjungos Utenos mokinių savivaldų informavimo centro pirmininkė
- Kasparas Mociūnas, Aukštaitijos krepšinio mėgėjų asociacijos atstovas
- Justė Rudokienė, Utenos rajono savivaldybės administracijos Švietimo, sporto ir jaunimo skyriaus jaunimo reikalų koordinatore
- Romualda Serbentienė, Utenos rajono savivaldybės administracijos Strateginio planavimo ir investicijų valdymo skyriaus vedėja
- Silvija Telksnytė, Eurodesk Lietuva atstovybės Utenoje koordinatore
- Virginija Vaitiekienė, Utenos rajono savivaldybės administracijos Švietimo, sporto ir jaunimo reikalų skyriaus vyr. specialistė
- Eglė Vitkelytė, Utenos jaunimo mokyklos atviros jaunimo erdvės jaunimo darbuotoja.

VII SKYRIUS
JAUNIMO POLITIKOS VERTINIMO APRAŠAS.
VERTINIMO SRIČIŲ IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

Ataskaita apie Utenos rajono savivaldybės jaunimo politikos kokybės vertinimą parengta vertinimo komisijos bendru sutarimu, Utenos rajono savivaldybės administracijos skyrių, švietimo įstaigų, jaunimo nevyriausybinių organizacijų ir kt. įstaigų pateikta informacija.

Pateikiame Jaunimo politikos savivaldybėse kokybės vertinimo Metodikoje numatytų sričių, jų indikatorių vertinimą, savivaldybėje vykdomų priemonių jiems įgyvendinti, informaciją.

1. SRITIS. JAUNIMO POLITIKOS FORMAVIMAS IR ĮGYVENDINIMAS

Indikatorius „Teisės aktai, reglamentuojantys jaunimo politikos formavimą ir įgyvendinimą“ vertinamas gerai (4 lygis). Pateikiame pagrindinius Utenos rajono savivaldybės teisės aktus ir kitus dokumentus, kurie formuoja ir įgyvendina jaunimo politiką:

1. Utenos rajono plėtros strateginis planas 2011-2017 metų, patvirtintas Utenos rajono savivaldybės tarybos 2010 m. gruodžio 22 d. sprendimu Nr. TS-346.
2. Utenos rajono jaunimo 2011-2016 m. strategija, patvirtinta Utenos rajono savivaldybės tarybos 2010 m. lapkričio 25 d. sprendimu Nr. TS-325.
3. Utenos jaunimo reikalų tarybos nuostatai, pavirtinti Utenos rajono savivaldybės tarybos 2009 m. kovo 26 d. sprendimu Nr. TS-61.
4. Utenos rajono jaunimo reikalų tarybos 2012 - 2014 m. metiniai veiklos planai.
5. Utenos rajono jaunimo reikalų tarybos 2012-2014 m. metinės veiklos ataskaitos.
6. Utenos rajono savivaldybės kultūrinės veiklos plėtros, kokybiškos švietimo sistemos kūrimo, jaunimo užimtumo, ekonomikos skatinimo ir turizmo plėtojimo projektų finansavimo tvarkos aprašas (2013 m. vasario 28 d. sprendimo Nr. TS- 43 redakcija, 2014 m. lapkričio 27 d. Nr. TS- 354 redakcija).
7. Švietimo, sporto ir jaunimo reikalų skyriaus jaunimo reikalų koordinatoriaus (vyriausiojo specialisto) pareigybės aprašymas (2012 m.).
8. Utenos rajono savivaldybės smulkaus ir vidutinio verslo rėmimo programos lėšų naudojimo tvarkos aprašas (2014 m. kovo 27 d. sprendimo Nr. TS- 78 redakcija, 2014 m. spalio 30 d. sprendimo Nr. TS-291 redakcija).

Utenos rajono plėtros strateginį planą 2011-2017 metų, patvirtintą Utenos rajono savivaldybės tarybos 2010 m. gruodžio 22 d. sprendimu Nr. TS-346, sudaro dešimt programų, kurių tikslas - sėkmingai vykdyti savivaldybės veiklą siekiant strateginių tikslų bei produktyvių efekto rodiklių. Vertinimo laikotarpiu, plane 2.7 punktu yra pažymėta Kokybiškos švietimo sistemos kūrimo ir jaunimo užimtumo programa (Nr.07). Programos koordinatorius – Švietimo, sporto ir jaunimo reikalų skyrius. Kokybiškos švietimo sistemos kūrimo ir jaunimo užimtumo programa skirta trims strateginiams tikslams. Viena iš jų - darnios jaunimo politikos vykdymas, siekiant sudaryti palankią aplinką žmogaus pilnaverčiam gyvenimui ir veiklai.

Utenos rajono jaunimo 2011-2016 m. strategijoje apibrėžiama jaunimo politikos įgyvendinimo Utenos rajono savivaldybėje veiklos prioritetai, jaunimo politikos įgyvendinimo sritys. Jaunimo

politikos plėtros priemonių plane numatytos priemonės jiems pasiekti, atsakingi vykdytojai, įgyvendinimo laikotarpis, siektini rezultatai.

Reglamentuota Utenos jaunimo reikalų tarybos veikla. Jaunimo reikalų taryba planuoja savo veiklas, kiekvienais metais Utenos rajono savivaldybės tarybai pateikiama šios veiklos ataskaita.

Utenos rajono savivaldybės taryba 2012-2014 m. laikotarpiu priėmė 5 sprendimus ir Utenos rajono savivaldybės administracijos direktorius bei Utenos rajono savivaldybės švietimo, sporto ir jaunimo reikalų skyriaus vedėjas pasirašė 10 veiklos įsakymų jaunimo politikos formavimo ar įgyvendinimo klausimais.

Teisės aktai, reglamentuojantys jaunimo politikos formavimą ir įgyvendinimą, yra patalpinti Utenos rajono savivaldybės svetainėje adresu www.utena.lt. Kiti su jaunimo politika susiję dokumentai ir veiklos viešinimas skelbiamas interneto svetainėje <http://www.svietimas.utena.lm.lt/TVS/naujienos-ir-aktuali-infrmacija>.

Indikatorių „Iš savivaldybės biudžeto skiriamos lėšos jaunimo politikai įgyvendinti ir su jaunimo politika susijusioms programoms finansuoti“ vertiname gerai (4 lygis). Analizuodami surinktą informaciją, galime teigti, kad Utenos rajono savivaldybėje yra užtikrinamas jaunimo užimtumo skatinimas per projektinę veiklą, vadovaujantis Utenos rajono savivaldybės kultūrinės veiklos plėtros, kokybiškos švietimo sistemos kūrimo, jaunimo užimtumo, ekonomikos skatinimo ir turizmo plėtojimo projektų finansavimo tvarkos aprašu. Finansuotų projektų skaičių ir skirtų lėšų palyginimą pateikiame 2 lentelėje.

Utenos rajono savivaldybės finansuoti jaunimo užimtumo projektai

2 lentelė

Metai	Finansuotų projektų skaičius	Savivaldybės biudžeto lėšos (Eur)
2012	13	15 046
2013	17	14 468
2014	18	11 527

Galime pažymėti, kad per ataskaitinį laikotarpį, vertinant Europos Sąjungos ir kitų fondų pritaikymą tenkinti jaunimo politiką formuojančių jaunų žmonių poreikius, buvo skirtas Utenos visuomeninių jaunimo organizacijų sąjungai „Apskritasis stalas“ koofinansavimas iš savivaldybės biudžeto per 2 000 Eur projekto „X karta“ (2013 m.) veikloms vykdyti. Projektas skirtas naujų lyderių rengimui bei jau esamų kompetencijų kėlimui, tokiu būdu siekiama užtikrinti organizacijų veiklą tęstinumą bei įtraukti vis daugiau pasyvaus jaunimo į visuomeninę veiklą. Projekto vertė – 4 499 Eur.

Utenos rajono savivaldybės administracija, skatindama jaunimo susidomėjimą gamtosauginių parkų plėtra, 2013-2014 m. vykdė projektą „Youth for nature“/ „Jaunimas gamtai“. Projektas įgyvendintas 2007-2013 metų laikotarpiu, Latvijos – Lietuvos pasienio bendradarbiavimo programos lėšomis. Projekto vadovas – JRK.

Įgyvendinant projektą „Mes atviri vaikams ir jaunimui“ įkurta atvira jaunimo erdvė. Projekto trukmė: 2014 m. spalio 3 d. – 2016 m. balandžio 30 d. Projekto vertė - 245393,80 Eur. Projektas finansuojamas Europos ekonominės erdvės finansinio mechanizmo 2009-2014 m. programos „Rizikos grupės vaikai ir jaunimas“ lėšomis.

Iš pokalbio su savivaldybės jaunimo reikalų koordinatoriumi galima teigti, kad Utenos kolegija, Utenos regioninis profesinio mokymo centras, Utenos švietimo centras, rajono mokyklos

dalyvauja ES finansuojamų programų projektinėse veiklose, keliauja į svečias šalis, dalinasi gerąja patirtimi.

Taip pat rajono savivaldybės taryba patvirtino Utenos rajono savivaldybės smulkaus ir vidutinio verslo rėmimo programos lėšų naudojimo tvarkos aprašą. Vadovaujantis šiuo aprašu jaunieji verslininkai teikia projektines paraiškas finansavimui gauti. Savivaldybė gali:

1. Kompensuoti iki 80 proc., bet ne daugiau kaip 144,81 eurų, su įmonės steigimu susijusių išlaidų;

2. Labai mažoms įmonėms 3 metus kompensuoti iki 50 proc., bet ne daugiau kaip 579,24 eurų bankui mokamų palūkanų, kai paskola imama įmonės veiklos plėtrai;

3. Kompensuoti iki 579,24 eurų naujos darbo vietos sukūrimo priemonėms įsigyti;

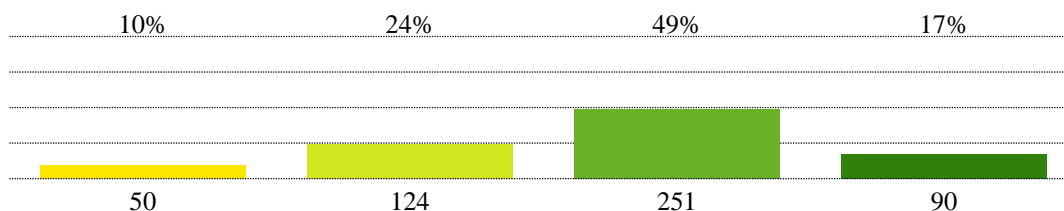
4. Kompensuoti iki 50 proc., bet ne daugiau kaip 144,81 eurų, įmonės internetinės svetainės sukūrimui;

5. Dalyvavimui parodose, kuriose įmonė pristato savo gaminamą produkciją ar teikiamas paslaugas, labai mažoms ir mažoms įmonėms skirti iki 50 proc., bet ne daugiau kaip 868,86 eurų;

6. Padengti reklamos išlaidas, išskyrus vietinę rinkliavą už leidimo įrengti išorinę reklamą savivaldybės teritorijoje išdavimą, bet ne daugiau kaip 144,81 eurų;

7. Labai mažoms įmonėms pirmus metus nuo įmonės įsteigimo dienos kompensuoti iki 86,89 eurų per mėnesį, bet ne daugiau kaip 1042,63 eurų per metus, patalpų nuomos išlaidų. Paraiškos teikiamos iki dviejų iš finansuojamų veiklos rūšių.

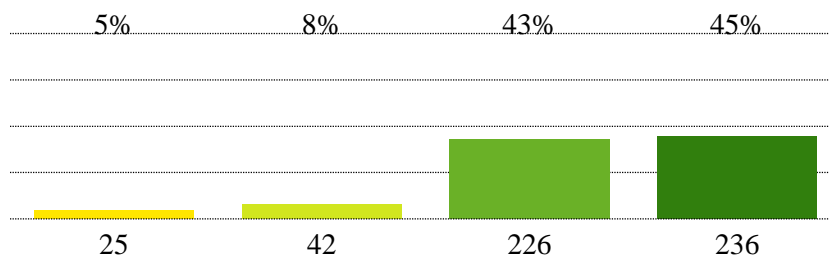
Respondentai atsakydami į anketos klausimą „Ar iš savivaldybės biudžeto finansuojamų projektų, skirtų jaunimui, veiklos ir prioritetai atitinka Jūsų poreikius?“, nurodė, kad projektinės veiklos atitinka jų poreikius (66 proc.):

1 pav. Iš savivaldybės biudžeto finansuojamų projektų, skirtų jaunimui, veiklų ir prioritetai atitiktis poreikius

Metodikos indikatorius „Planavimo dokumentai“ vertinamas gerai (4 lygis). Utenos miesto ir rajono jaunimo politikos plėtra planuojama vadovaujantis Utenos jaunimo politikos strategija ir jos turiniu, jaunimo politikos įgyvendinimo priemonių planu, JRT veiklos planais ir jų metinėmis veiklos ataskaitomis, kurios kasmet tvirtinamos Utenos rajono savivaldybėje. Tokia situacija leidžia į jaunimo veiklą žiūrėti kryptingai ir matyti ją ilgalaikėje perspektyvoje.

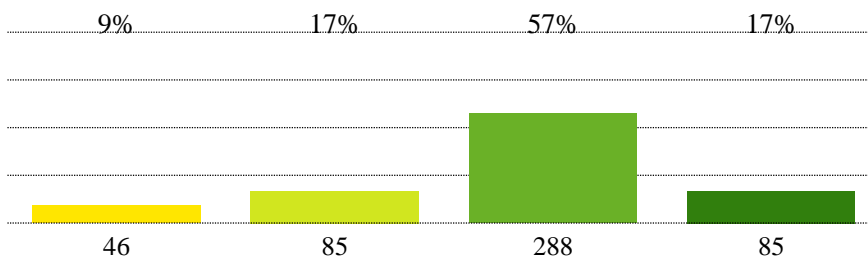
Įvertindami savivaldybės įgyvendinamą jaunimo politiką (2 pav.), apklausos dalyviai vertino, tarp „ko gero sutinku“ ir „visiškai sutinku“ (3-4 balai, iš 4 galimų). Taip pat respondentai „ko gero sutinka“ arba „visiškai sutinka“ (87 proc.), kad būtina į savivaldybės strateginio planavimo dokumentus, įgyvendinimą ir stebėseną įtraukti jaunimo atstovus:

2 pav. Į savivaldybės strateginio planavimo dokumentus, įgyvendinimą ir stebėseną būtų jaunimo atstovų įtraukimas

Indikatorius „Jaunimo politiką įgyvendinančios savivaldybės institucijos ir valstybės tarnautojai. Savivaldybės įstaigos, jaunimo centrai, vaikų ir suaugusiųjų neformaliojo švietimo įstaigos ir kitos įstaigos, dirbančios su jaunimu“ vertinamas gerai (4 lygis). Vertinimo metu aptartos institucijos, valstybės tarnautojai, įstaigos, dirbančios su jaunimu, taip pat, kokios sąlygos sudarytos jaunimo atstovams įsitraukti į Utenos rajono institucijų veiklą.

Apklausoje rezultatai rodo, kad rajono savivaldybės institucijos pakankamai gerai atsižvelgia į jaunimo atstovų siūlymus dėl politikos / veiklos tobulinimo (74 proc. atsakiusių sutinka arba visiškai sutinka su pateiktu teiginiu (3 pav.)

3 pav. Savivaldybėje atsižvelgiama į jaunimo atstovų siūlymus dėl politikos / veiklos tobulinimo

Institucijos, valstybės tarnautojai, jaunimo darbuotojai, atsakingi už jaunimo politikos įgyvendinimą

3 lentelė

Valstybės tarnautojas/ institucija/jaunimo darbuotojas	Kaip prisideda įgyvendinant jaunimo politiką savivaldybėje (funkcijos)	Indėlio į jaunimo politikos įgyvendinimą įvertinimas (žemas, vidutinis aukštas)
Utenos jaunimo reikalų taryba	Teikia pasiūlymus dėl jaunimo politikos plėtros kryptių, jaunimo politikai įgyvendinti skirtų	Aukštas

	programų turinio, projektų finansavimo ir tvarkos, dėl bendradarbiavimo galimybių.	
Utenos rajono savivaldybės jaunimo reikalų koordinatorius	JRK savivaldybės institucijoms padeda formuoti ir įgyvendinti savivaldybės jaunimo politiką, yra tarpininkė tarp savivaldybės politikų, tarnautojų bei jaunimo. JRK koordinuoja ir inicijuoja politikos įgyvendinimui reikalingas priemones, pagal poreikius vykdo jaunimo situacijos tyrimus, teikia suinteresuotiems asmenims ir institucijoms informaciją apie jaunimo politikos įgyvendinimą savivaldybėje, bendradarbiauja su Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Jaunimo reikalų departamentu ir kitomis institucijomis, jaunimo organizacijomis ir neformaliomis jaunimo grupėmis. JRK kaupia ir skleidžia informaciją apie jaunimo veiklos galimybes, konsultuoja šiais klausimais jaunas žmones bei jaunimo organizacijas, koordinuoja Savivaldybės jaunimo reikalų tarybos darbą bei inicijuoja jaunimo organizacijų bei jaunimo grupių projektus. Koordinuodamas savivaldybės teritorijoje vykstančius viešuosius renginius ir susirinkimus, nagrinėja renginių organizatorių prašymus, rengia įsakymų projektus bei renginiams leidimus ir teikia detalią informaciją apie skelbiamas naujienas.	Aukštas
Utenos visuomeninių jaunimo organizacijų sąjunga „Apskritasis stalas“	Utenos visuomeninių jaunimo organizacijų sąjunga „Apskritasis stalas“ nepolitinė, savarankiška, savanoriška nevyriausybinė jaunimo organizacijų sąjunga, vienijanti aktyvias Utenos jaunimo organizacijas ir neformalias grupes. Organizacija skatina pozityvias jaunimo iniciatyvas; atstovauja jaunimo interesams vietiniu, nacionaliniu bei tarptautiniu lygmeniu; siekia spręsti jaunimo problemas; kuria palankią aplinką jaunimui ir jaunimo organizacijoms; formuoja ir įgyvendina jaunimo politiką; siekia kokybiškesnio jaunimo informavimo ir konsultavimo.	Aukštas
Utenos teritorinės darbo biržos Jaunimo darbo centro skyrius	Teikiama pagalba jaunimui integruotis į darbo rinką, ugdyti gebėjimus, reikalingus konkuruoti darbo rinkoje; užtikrina darbo rinkos paslaugų teikimą jauniems asmenims ir juos siekiantiems įdarbinti darbdaviams; didina jaunimo užimtumą ir socialinę integraciją, organizuoja mokymus, seminarus,	Aukštas/vidutinis

	renginius jaunimui profesinio informavimo ir orientavimo temomis.	
Utenos kultūros centro vadybininkė, kultūrinių renginių organizatorius	Organizuoja kultūrinius renginius, inicijuoja ir rengia įvairias viešąsias akcijas, susijusias su kultūrine veikla, įgyvendina kultūrinės veiklos programas, organizuoja kultūros renginių reklamą ir sklaidą, bendradarbiauja su radiju, televizija, spauda. Vertina esamą kultūros ir jos verslo aplinką. Bendradarbiauja su kūrybinėmis sąjungomis, organizacijomis, kultūros ir švietimo įstaigomis.	Vidutinis
Utenos jaunimo mokyklos atviros jaunimo erdvės jaunimo darbuotojai/konsultantai	Užmezga kontaktą ir palaiko tvarų bei lygiavertį santykį su jaunais žmonėmis, nustato ir įvertina jaunimo poreikius, užtikrina saugią aplinką ir jų realizavimo sąlygas, teikia jauniems žmonėms individualią pagalbą sudėtingose situacijose; vykdo pirminę prevenciją – atpažįsta rizikingą jauno žmogaus elgesį, poelgius ir imasi veiksmų, siekdama išvengti nepageidaujamų pasekmių; padeda jauniems žmonėms puoselėti, pažinti, tobulinti jau turimas asmenines, socialines ir kitas kompetencijas ir įgyti naujų; skatina jaunų žmonių savarankiškumą, motyvaciją, iniciatyvumą, verslumą, pasitikėjimą savimi, savigarbą, asmeninę atsakomybę; informuoja jaunus žmones jiems aktualiais klausimais, ypač siekdami įtraukti švietimo veikloje ir darbo rinkoje nedalyvaujančius jaunus žmones; prireikus siunčia jaunus žmones į konkrečias institucijas, teikiančias specializuotas paslaugas; atstovauja jaunimo interesams įvairiose institucijose, teikia informaciją visuomenei, nevyriausybinėms organizacijoms ir institucijoms, inicijuoja ir organizuoja su jaunimu susijusių projektų rengimą ir jų įgyvendinimą; organizuoja renginius, mokymus, susitikimus pagal jaunimo poreikius.	Aukštas/vidutinis
Utenos jaunimo garantijų iniciatyvos projekto koordinatorius	Neregistruotiems teritorinėje darbo biržoje 15-29 metų amžiaus jaunuoliams teikia vaiko minimalios priežiūros paslaugas: pagalbos pažįstant save, socialinių ir gyvenimo įgūdžių ugdymo, motyvavimo, informavimo ir konsultavimo apie jauno žmogaus galimybes, įtraukimo į visuomenei naudingą veiklą, tarpininkavimo su švietimo įstaigomis ar TDB, savanoriškos veiklos atlikimo organizavimo paslaugas.	Vidutinis/žemas

Lietuvos teritorinės darbo biržos Utenos skyriaus projekto „Atrask save“ koordinatorius	Registruotiems Utenos teritorinėje darbo biržoje 16-29 metų amžiaus jaunuoliams, kurie nesimoko, nedirba ir nedalyvauja jokiuose mokymuose, projekto koordinatorius sudaro individualų užimtumo veiklos planą, organizuoja individualius ar grupinius susirinkimus, kurių metu teikia pirminės intervencijos (psichologinės socialinės reabilitacijos, papildomų gebėjimų ir kompetencijų ugdymo priemonės, savanoriška praktika ir kitos reikalingos paslaugos) paslaugas.	Vidutinis/žemas
Utenos rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras	Vykdo švietėjišką veiklą, organizuoja sveikatingumo, prevencinius renginius, į kuriuos kviečia jaunimą.	Vidutinis
Utenos verslo informacijos centras	Konsultuoja jaunos verslininkus, bei asmenis norinčius padėti verslą	Vidutinis

Šaltinis: sudaryta autorių, remiantis JRK duomenimis

Analizuojant 3 lentelės informaciją, svarbu pažymėti, kad jaunimo politiką Utenos rajone įgyvendina ne tik JRK, JRT, Utenos visuomeninių jaunimo organizacijų sąjunga „Apskritasis stalas“. Vykdydami savo tiesiogines funkcijas, prie jaunimo politikos įgyvendinimo taip pat prisideda Utenos rajono savivaldybės administracijos Švietimo, sporto ir jaunimo reikalų, Strateginio planavimo ir projektų valdymo, Kultūros, Vaikų teisių apsaugos, Socialinių reikalų ir sveikatos apsaugos skyriai. Informacija apie jaunimo darbuotojus ir jų veiklą patalpinta adresu: <http://www.svietimas.utena.lm.lt/TVS/jaunimo-darbuotojai>.

Institucija, prisidedanti prie jaunimo politikos įgyvendinimo – Jaunimo reikalų taryba. Taryba sudaroma laikantis pariteto, t.y. lygiateisės partnerystės principo - renkama 12 narių, iš kurių 6 yra savivaldybės institucijų atstovai ir 6 jaunimo organizacijų atstovai, deleguoti Utenos visuomeninių jaunimo organizacijų sąjungos „Apskritasis stalas“. JRT savo veiklos ataskaitas teikia savivaldybės tarybai, kasmet veikas vykdo pagal patvirtintą JRT veiklos planą. Informaciją apie JRT patalpinta svetainėje adresu: <http://www.svietimas.utena.lm.lt/TVS/utenos-jaunimo-reikal-taryba>.

Ataskaitoje vertinama, ar savivaldybėje yra sudarytos prielaidos veiksmingai JRK veiklai bei pakankamam JRK indėliui į jaunimo politikos formavimą ir įgyvendinimą užtikrinti.

Utenos rajono savivaldybės jaunimo reikalų koordinatorius yra valstybės tarnautojas, dirbantis savivaldybės administracijos Švietimo, sporto ir jaunimo reikalų skyriuje. Jis yra tiesiogiai pavaldus ir atskaitingas skyriaus vedėjui.

JRK veikia pagal patvirtintą pareigybės aprašymą, kuriame išvardintos JRK priskirtos šios funkcijos:

1. Dalyvauja formuojant ir įgyvendinant savivaldybės jaunimo politiką, rengiant ir įgyvendinant savivaldybės jaunimo politikos programas, tiria ir analizuoja jaunimo politikos įgyvendinimo procesus savivaldybėje;

2. Kaupia, sistemina, analizuoja ir apibendrina informaciją apie jaunimo politikos įgyvendinimą savivaldybės lygmenyje, apie savivaldybės teritorijoje išikūrusias jaunimo ar su jaunuimu dirbančias organizacijas, apie jaunimo ir jaunimo organizacijų būklę;

3. Inicijuoja ir koordinuoja jaunimo organizacijų bei jaunimo grupių projektus savivaldybėje, kurie būtų įgyvendinami panaudojant ES ir Lietuvos fondų ar biudžeto lėšas;

4. Kaupia ir skleidžia informaciją apie jaunimo veiklos galimybes, konsultuoja šiais klausimais jaunimo organizacijas ir jaunimo atstovus;

5. Teikia duomenis, kitą reikalingą informaciją apie jaunimo teisių apsaugą, jaunimo politikos įgyvendinimą, jaunimo ir kitų nevyriausybinių organizacijų veiklą valstybės ir savivaldybės institucijoms ir įstaigoms;

6. Bendrauja ir bendradarbiauja su savivaldybės administracijos padaliniais, valstybės ir savivaldybės įstaigų, organizacijų atstovais, vykdančiais su jaunimo politikos įgyvendinimu susijusią veiklą, su savivaldybės jaunimo organizacijų taryba, jaunimo organizacijomis ir neformaliomis jaunimo grupėmis jaunimo politikos formavimo savivaldybėje klausimais;

7. Dalyvauja plėtojant tarptautinį bendradarbiavimą su užsienio šalių savivaldybėmis ir organizacijomis jaunimo politikos srityje;

8. Rengia metines apžvalgas apie jaunimo politikos įgyvendinimą, su jomis supažindina administracijos direktorių, kitų savivaldybės institucijų ir įstaigų bei jaunimo ar su jaunu dirbančių organizacijų atstovus;

9. Koordinuoja savivaldybės jaunimo reikalų tarybos darbą ir techninį jos posėdžių aprūpinimą;

10. Dalyvauja rengiant savivaldybės jaunimo veiklos projektų finansavimo tvarkos aprašą, organizuoja ir koordinuoja šių projektų įgyvendinimą: skelbia jaunimo veiklos projektų finansavimo konkursą; svarsto, nustato ir skelbia projektų prioritetus; registruoja projektus; organizuoja lėšų paskirstymą projektų vykdytojams; rengia sutartis su projektų vykdytojais ir sąmatas, teikia pasirašyti administracijos direktoriui; pasibaigus projektų vykdymui, rengia reikalingas ataskaitas.

11. Rengia savivaldybės tarybos sprendimų, administracijos direktoriaus įsakymų, mero potvarkių, susijusių su jaunimo politikos įgyvendinimu, projektus;

12. Tvarko skyriaus korespondenciją- registruoja siunčiamus ir gaunamus raštus, laiku pateikia gautus raštus ir kitus dokumentus skyriaus vedėjui, po to- vykdytojams, kaupia įvykdytus raštus pagal dokumentacijos planą;

13. Informuoja administracijos darbuotojus ir interesantus apie skyriaus vedėjo darbotvarkę, informuoja vedėją apie gaunamus pranešimus, operatyviai sujungia su vidaus ir išorės abonentais;

14. Tvarko skyriaus archyvą teisės aktų nustatyta tvarka: parengia skyriaus dokumentus archyviniam saugojimui pagal archyvo tvarkymo taisykles, suformuotas bylas patalpina į savivaldybės administracijos archyvą;. kiekvienais metais sudaro skyriaus dokumentacijos planą ir dokumentų registrų sąrašą, bylų apyrašus ir dokumentų sutvarkymo pažymą, dokumentacijos plano suvestinę lentelę, rengia dokumentų (bylų) naikinimo aktus;

15. Dalyvauja vykdam švietimo įstaigų priežiūrą ir mokinių pasiekimų tyrimuose;

16. Konsultuoja ir informuoja visus suinteresuotus savivaldybės teritorijoje esančius fizinius ir juridinius asmenis, teikia jiems pagalbą savo kompetencijos klausimais;

17. Renka ir teikia duomenis savo kompetencijos klausimais skyriaus internetinės svetainės puslapiui, nuolat juos atnaujina;

18. Nustatyta tvarka nagrinėja gaunamus fizinių ir juridinių asmenų prašymus, skundus, pasiūlymus, raštus visais savo kompetencijos klausimais, laiku rengia atsakymus į juos;

19. Atlieka kitus administracijos direktoriaus ar skyriaus vedėjo pavedimus pagal savo kompetenciją.

JRK pareigybės aprašyme nustatytas jaunimo reikalų koordinatoriaus pavaldumas neatitinka Pavyzdinio savivaldybės jaunimo reikalų koordinatoriaus pareigybės aprašymo nuostatos - JRK yra pavaldus ne savivaldybės administracijos direktoriui, bet savivaldybės struktūrinio padalinio vedėjui. Pažymėtina, kad, remiantis Utenos rajono savivaldybės JRK pareigybės aprašymu, JRK yra priskirta papildomų, su JP įgyvendinimu susijusių funkcijų.

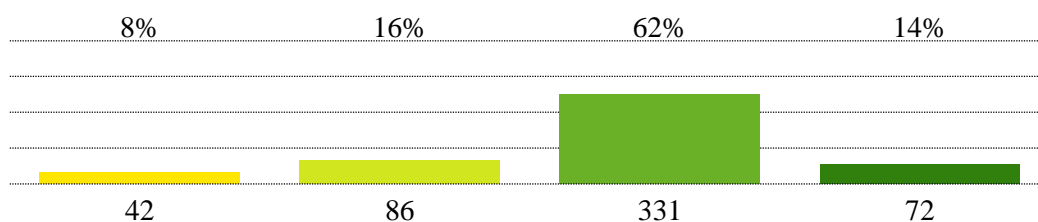
JRK planuodamas savo veiklą, vadovaujasi LR valstybės tarnybos įstatymo 22 straipsnio 29 dalimi, kasmet teikia valstybės tarnautojų tarnybinės veiklos vertinimą ir atsiskaito rajono savivaldybės Švietimo, sporto ir jaunimo reikalų skyriaus vedėjui. Taip pat informacija apie JRK veiklos tikslų bei uždavinių įgyvendinimą teikiama ketvirtine savivaldybių jaunimo reikalų koordinatorių veiklos ataskaitos forma LR socialinės apsaugos ir darbo ministerijai.

Vykdydama priskirtas funkcijas, JRK įgyvendina savivaldybės jaunimo politikos programas ir priemones, analizuoja jaunimo ir jaunimo organizacijų būklę savivaldybės teritorijoje. Kiekvienais metais, atsižvelgdama į praėjusių metų rezultatus, jaunimo poreikius, JRK rengia metinius Utenos jaunimo reikalų tarybos veiklos plano projektus, prisideda įgyvendinant šiuos planus.

Atsižvelgiant į vertinimo duomenimis, taip pat informacija, kuri talpinama www.vataras.lt sistemoje apie JRK, valstybės tarnautojo, kvalifikacijos tobulinimą, galima teigti, kad savivaldybės administracija sudaro sąlygas JRK tobulinti kompetencijas, dalyvauti kvalifikacijos tobulinimo seminaruose, atstovauti nacionaliniu lygiu (Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Jaunimo reikalų departamento, LiJOT iniciatyva). Per ataskaitinį laikotarpį JRK dalyvavo ir tobulino kompetencijas mokymuose: „Prielaidos efektyviam bendradarbiavimui“; „Darbo su pažeidžiamu jaunimu metodai ir specifika“; „Jaunimo užimtumo galimybės“; „Darbas su sudėtingais klientais“; „Mes už sveiką jaunąją kartą“; „Vaikų sveikatos stiprinimas“; „Kurk karjerą pats“; „Kaip bendrauti su žiniasklaida“; „Anglų kalba B2 lygio kursas“; „Kalbos kultūra“; „Tarnybinis protokolas“; „Įtaigaus kalbėjimo įgūdžiai“; „Efektyvus savivaldybės veiklos valdymas“; „Sprendimų priėmimas“; „Darbas komandoje (komandos formavimas)“; „Grupės dinamikos valdymas“; „Kompetencijomis grįstas paauglių rizikingas elgesys, kada ir kaip būtina atkreipti dėmesį“ ir kt. JRK 2014 m. įgijo jaunimo darbuotojo sertifikatą.

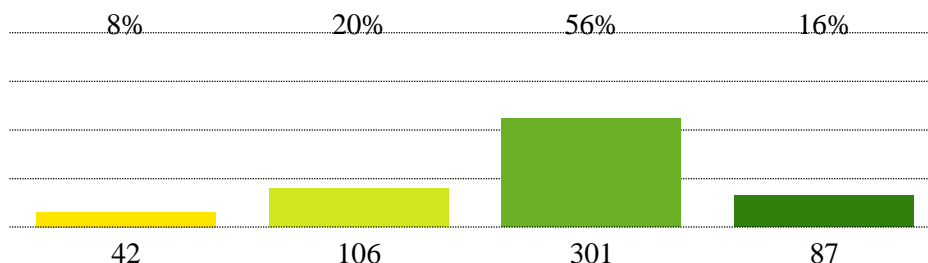
Utenoje veikia 21 jaunimo organizacija, 32 su jaunimu dirbančios organizacijos, 3 neformaliojo švietimo įstaigos (Dailės, Muzikos, Daugiafunkcis sporto centras) ir Jaunimo mokyklos laisvalaikio skyrius, kurių veiklose kasmet dalyvauja daugiau nei 1 500 jaunuolių.

Apklausoje dalyvavę jaunuoliai nurodė (4 pav.), kad rajono savivaldybė atsižvelgia į socialiai pažeidžiamo jaunimo poreikius (pritaria 76 proc. dalyvavusių apklausoje).

4 pav. Savivaldybė atsižvelgia į socialiai pažeidžiamo jaunimo poreikius

Atsakydami į klausimą, ar savivaldybės įstaigų, dirbančių su jaunimu, tinklo veiklos atitiktis atitinka jaunimo poreikius, respondentai nurodė, kad savivaldybėje esančių jaunimo grupių poreikiai atitinka jų lūkesčius (72 proc.), iš jų 56 proc. nurodė, kad ko gero sutinka, 16 proc. – visiškai sutinka (5 pav.)

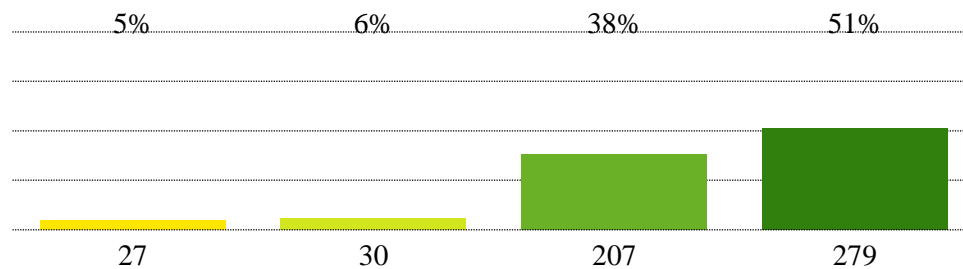
5 pav. Savivaldybė atsižvelgia į visų savivaldybėje esančių jaunimo grupių poreikius

Į jaunimo politikos įgyvendinimą rajone puikiai įsijungia atvira jaunimo erdvė (toliau-AJE) per pastaruosius metus įgyvendinanti daugybę veiklų, renginių ir seminarų. Pagrindinės AJE veiklos kryptys:

1. Socialinės rizikos vaikų ir šeimų savarankiškumo stiprinimas:
  - Šeimos palaikymo programos įgyvendinimas;
  - Šeimos laisvalaikio programos įgyvendinimas;
  - VDC su AJE grupių veiklos vykdymas kaimiškose vietovėse.
2. Kompleksinių paslaugų skatinančių jaunimo iniciatyvumą ir socialinį aktyvumą teikimas:
  - Kvietimas į AJE veiklą;
  - Jaunimo iniciatyvų skatinimas;
  - Prasmingo laisvalaikio organizavimas.
3. Vaikų dienos centro (toliau-VDC) su atvira jaunimo erdve materialinės bazės gerinimas:
  - VDC su AJE patalpų, skirtų veikloms vykdyti, įrengimas;
  - VDC su AJE aprūpinimas baldais, įranga, informacinėmis priemonėmis;
  - Veiklos priemonių įsigijimas.

AJE veiklos pradėtos vykdyti nuo 2014 m. gruodžio mėnesio. Šiuo metu erdvėje lankosi daugiau nei 70 jaunuolių. Viso laikotarpio metu AJE daugiau nei vieną kartą apsilankė virš 120 jaunuolių. AJE yra įsikūrusi Utenos jaunimo mokykloje, kurią įsteigė Utenos rajono savivaldybė. Siekiant, kad AJE būtų patrauklios jaunimui, buvo organizuojamos diskusijos, susitikimai, mokymai. Apklausos dalyviai nurodo (6 pav.), kad Utenoje veikianti jaunimo erdvė būtina. Taip patvirtino taip daugiau su nei 90 proc. apklaustųjų:

6 pav. Savivaldybėje reikalinga / būtina atvira jaunimo erdvė

Jaunimo politikos formavimas ir įgyvendinimo srities vertinimo išvados. Apibendrinat jaunimo politiką formuojančių ir įgyvendinančių aktų struktūrą, galima teigti, kad jaunimo politika yra reglamentuota **gerai (4 lygis):**

- Utenos rajone yra patvirtinta Utenos rajono jaunimo 2011-2016 m. strategija, reglamentuota Jaunimo reikalų tarybos veikla (nuostatai, veiklos planas, reguliarūs JRT posėdžiai, metų veiklos ataskaitos), tačiau pagrindinis darbo krūvis tenka Jaunimo reikalų koordinatoriui, atliekančiam JRT sekretoriaus funkcijas.
- Savivaldybėje sudarytos sąlygos nevyriausybinėms jaunimo organizacijoms dalyvauti įgyvendinant jaunimo politiką;
- Utenos rajono savivaldybės JRK savo darbo laiką skiria jaunimo reikalų koordinavimui, kitų papildomų priskirtų funkcijų nėra daug. Yra patvirtintas JRK pareigybės aprašymas.
- Jaunimo organizacijų veiklai, užimtumo didinimui numatytos priemonės yra pakankamos.
- Įkurta patraukli ir būtina Utenos jaunimui atvira jaunimo erdvė, kurioje dirba 2 jaunimo darbuotojai.

Rekomendacijos:

1. Utenos rajono savivaldybei, rengiant jaunimo politikos planavimo dokumentus į planavimo procesą įtraukti daugiau Utenos rajono savivaldybės nevyriausybinių organizacijų, dirbančių su jaunimu, atstovų ir kitų suinteresuotų asmenų.
2. Jaunimo NVO įsitraukimas į jaunimo politikos formavimą ir įgyvendinimą taptų aktyvesnis, jeigu jaunimo atstovai būtų aktyviau kviečiami dalyvauti svarstant jaunimui aktualius klausimus savivaldybės darbo grupėse, komitetuose, komisijose.
3. Reikėtų ieškoti daugiau ir įvairesnių jaunimo informavimo apie dalyvavimą formuojant ir įgyvendinant savivaldybės jaunimo politiką būdų ir metodų.
4. Reikėtų kryptingiau vykdyti veiklas atviroje jaunimo erdvėje, numatyti savivaldybės biudžete finansavimą atviros jaunimo erdvės darbuotojų darbo apmokėjimui bei veiklų vykdymui.

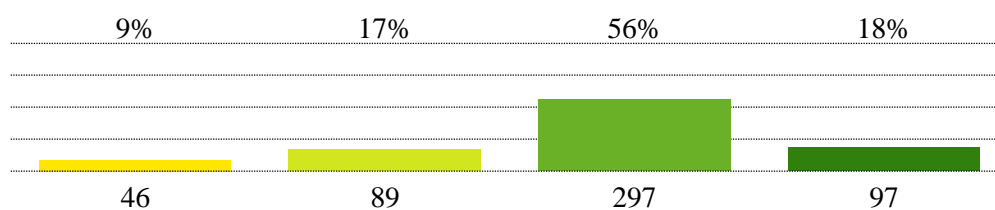
2 SRITIS. GALIMYBĖS JAUNIMUI AKTYVIAI DALYVAUTI POLITINIAME, PILIETINIAME IR VISUOMENINIAME GYVENIME

Metodikos indikatorius „Jaunimo dalyvavimas savivaldybės institucijų, taip pat jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų, neformaliojo švietimo įstaigų, atvirųjų jaunimo centrų ir atvirųjų jaunimo erdvių veikloje (toliau – jaunimo veikla)“ vertinama gerai (4 lygis). Vadovaujantis 2012 - 2014 m. duomenimis, Utenos rajono bendruomenės vykdo veiklas, organizuodamos renginius jaunimui iš savivaldybės jaunimo užimtumo programos lėšų (Utenos r. Pačkėnų krašto bendruomenė, Leliūnų seniūnijos, Tauragnų krašto bendruomenė, Sudeikių „Tėviškės pastogė“, Vaikutėnų krašto bendruomenė, Utenos seniūnijos bendruomenė).

Utenos jauni žmonės dalyvauja rajono savivaldybės komisijų, tarybų ir kitų struktūrų valdymo organuose priimant sprendimus:

- Utenos rajono jaunimo reikalų taryboje;
- Utenos rajono savivaldybės jaunimo veiklos projektų finansavimo komisijoje;
- Utenos rajono savivaldybės miesto renginių organizaciniame komitete;
- Utenos rajono švietimo taryboje;
- Utenos rajono savivaldybės nevyriausybių organizacijų taryboje;
- Utenos teritorinės darbo biržos jaunimo metodinėje taryboje;
- Utenos teritorinės darbo biržos jaunimo garantijų iniciatyvos įgyvendinimo komisijoje.
- Utenos miesto vietos veiklos grupėje;
- Utenos regiono vietos veiklos grupėje.

Atsižvelgiant į vykdytos apklausos duomenis, galime teigti, jog 74 proc. respondentų įvertino, kad savivaldybė įtraukia jaunimą priimant sprendimus dėl veiklos, kuri aktuali jaunimui (7 pav.).

7 pav. Savivaldybė įtraukia jaunimą priimant sprendimus dėl veiklos, susijusios su jaunimu

Kasmet JRT informuojama posėdžio metu apie biudžeto lėšų paskirstymą kalendoriniams metams, taip pat JRT teikia pasiūlymus dėl lėšų skyrimo jaunimo užimtumo programai, dėl rajono savivaldybės smulkaus ir vidutinio verslo rėmimo programos kompensavimo tvarkos.

Pateikiama informacija apie Utenos rajono jaunimo organizacijas, veiklos sritis (3 lentelė). Pokalbio metu su jaunimo atstovais, žinoma, kad ne visos jaunimo organizacijos yra aktyvios, tai lemia finansavimo organizacijų veikloms vykdyti trūkumas, dažna žmonių kaita organizacijose (išvažiuoja studijuoti į kitus miestus), lyderių stoka. Tačiau vadovaujantis interviu duomenimis, galima teigti, kad aktyviausios jaunimo organizacijos yra tos, kurias vienija UVJOS „Apskritasis stalas“.

Jaunimo organizacijos Utenoje

4 lentelė

Jaunimo organizacijos (tik asociacijos)	Veiklos sritis
Neformalaus ugdymo centras	Jaunimo neformalus ugdymas
Utenos Ekonomikos ir Kompiuterijos klubas	Švietimo, sporto, kultūrinė, laisvalaikio ir neformalaus ugdymo.
Aukštaitijos krepšinio mėgėjų asociacija	Sporto
Eurodesk Utenos atstovybė	Jaunimo informavimas
LMS Utenos mokinių savivaldų informavimo centras	Visuomeninė; vienijanti savivaldas
NVO Utenos liberalus jaunimas	Pilietinė ir visuomeninė veikla
Kūrybinės veiklos centras „Harmonija“	Muzikinė, kūrybinė, kultūrinė veikla
Utenos lietuvių ir švedų draugija	Pilietinė, švietimo, socialinė, kultūrinė, laisvalaikio, aplinkosaugos
LŠS, Plk Prano Saladžiaus šaulių rinktinė	Pilietinė, patriotinė
Utenos ekstremalaus sporto entuziastų klubas "ESE"	Sporto, laisvalaikio
Utenos Dauniškio gimnazijos mokinių bendruomenė	Pilietinė, švietimo, kultūrinė, laisvalaikio, neformalaus ugdymo
Aplinkotyros klubas VIOLA	Aplinkosaugos
Utenos visuomeninių jaunimo organizacijų sąjunga „Apskritasis stalas“	Organizacijų sąjunga
Utenos Europos klubas	Informavimas, konsultavimas
Utenos kolegijos studentų atstovybė	Informavimas, konsultavimas, projektinė veikla
Utenos debatų klubas	Aktyvaus laisvalaikio organizavimas, dalyvavimas ir renginių organizavimas
Lietuvos skautijos Utenos skautų tuntas	Laisvalaikio, aplinkosaugos
Jaunimo motoklubas „MOTOMIX“	Sportinė
L. K. „Skruzdės komanda“	Sportinė
Utenos ekstremalus sporto entuziastų klubas	Sportinė
Utenos jaunųjų archeologų klubas	Aplinkotyros

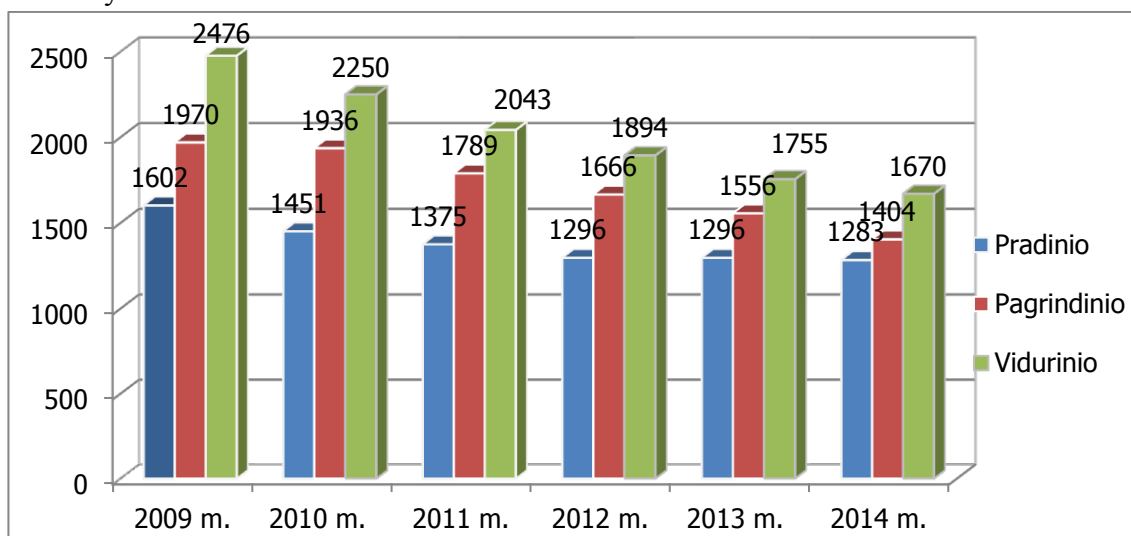
Utenoje veikia 21 jaunimo organizacija, 32 su jaunimu dirbančios organizacijos, 3 neformaliojo švietimo įstaigos.

Utenos rajono savivaldybės administracijos Švietimo, sporto ir jaunimo reikalų skyriaus duomenimis, šiuo metu Utenos rajone ugdymą teikia formaliojo švietimo įstaigos: 4 gimnazijos, 4 progimnazijos, 4 pagrindinės mokyklos, jaunimo mokykla, 2 pradinės mokyklos, 2 mokyklos - vaikų darželiai.

2014 m. Utenos rajone gimė ir registruoti 344 vaikai (iš jų 68 – užsienyje). Gimusių vaikų skaičius jau keleri metai nesikeičia. Kaimo vietovėse gimusiųjų vaikų skaičius mažėja kasmet ir sudaro tik 21,5 proc. (2014 m.) gimusiųjų. Netolimoje ateityje mokinių skaičius kaimo mokyklose tik mažės.

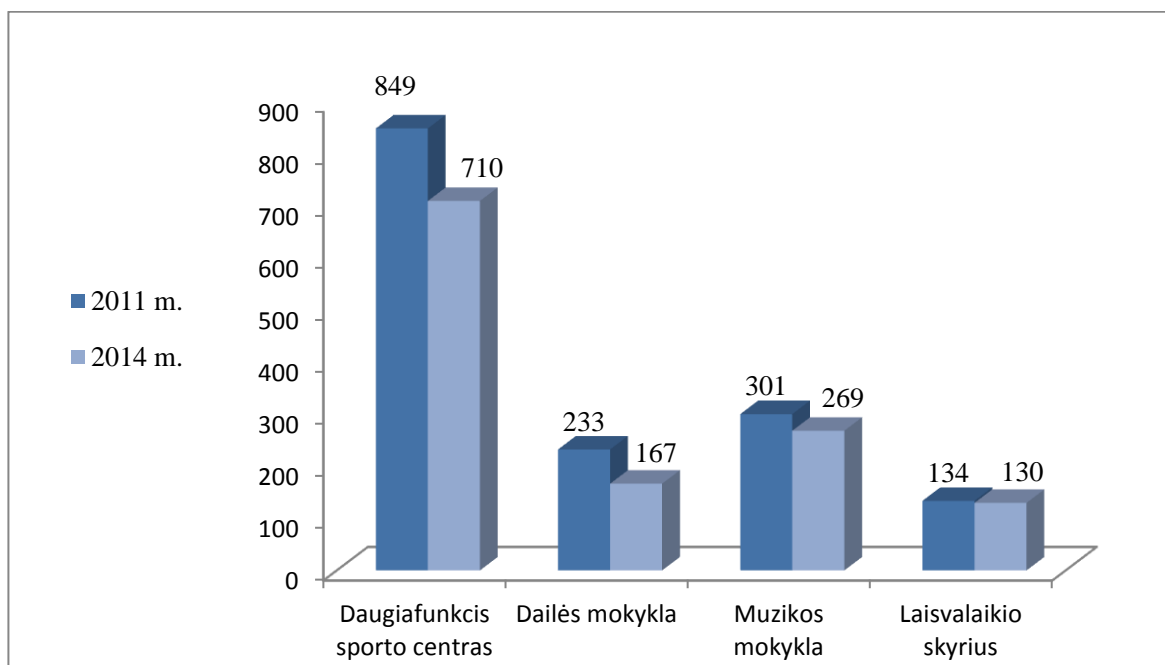
Mokinių skaičius rajono savivaldybėje dar vis mažėja, tačiau lėčiau negu ankstesniais metais. Utenos rajone 2014-2015 m. m. pradžioje mokėsi 4357 mokiniai (mieste – 89 proc., kaime - 11 proc.). Palyginus su praėjusiais metais, sumažėjo 250 mokinių ir devyniais klasių komplektais. Mokinių skaičius, besimokančių pagal pradinio ugdymo programas, mažėja neženkiai (8 pav.).

Didžiausias mažėjimas stebimas 5-8 klasių mokinių koncentracijoje (60,8 proc. nuo sumažėjusių mokinių skaičiaus). Specialiųjų ugdymosi poreikių turintys 705 mokiniai integruoti į bendrojo ugdymo mokyklas.

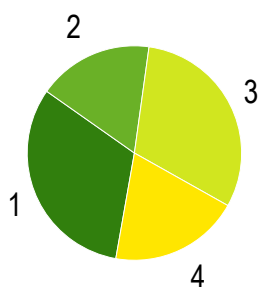
8 pav. Mokinių skaičius pagal ugdymo programas

Mokinių skaičius, lankančių Neformaliojo švietimo įstaigas (9 pav.), mažėja, nes mažėja ir bendras mokinių skaičius, tačiau lankančiųjų procentas beveik nekinta (2013 m. lankė 1071 vaikų ir jaunimo; 2014 m. - 1103; 2015 m. - 1066).

9 pav. Mokinių skaičiaus kaita neformaliojo švietimo įstaigose

Išanalizavus duomenis, darytina išvada, kad jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų įvairovė ganėtinai plati ir siūlomos veiklos atitinka jaunimo poreikius, tačiau finansine išraiška – ne visiems jaunuoliams prieinama (10 pav.).

1	Taip, pakanka	32 %	189
2	Ne, nepakanka	17 %	103
3	Taip, bet ne visiems prieinama	31 %	183
4	Iš dalies pakankama ir prieinama	20 %	116

10 pav. Nuomonė apie savęs realizaciją Utenoje veikiančių organizacijų siūlomose veiklose.

Svarbu paminėti, kad rajono formaliojo švietimo įstaigose veikia 15 mokinių savivaldų. Jos veikia:

1. Utenos Adolfo Šapokos gimnazijoje
2. Utenos „Saulės“ gimnazijoje
3. Utenos Dauniškio gimnazijoje
4. Utenos r. Užpalių gimnazijoje
5. Utenos Krašunos progimnazijoje
6. Utenos Aukštakalnio progimnazijoje
7. Utenos Vyturių progimnazijoje
8. Utenos Rapolo Šaltenio progimnazijoje
9. Utenos r. Daugailių pagrindinėje mokykloje
10. Utenos r. Leliūnų pagrindinėje mokykloje
11. Utenos r. Saldutiškio pagrindinėje mokykloje
12. Utenos r. Vyžuonų pagrindinėje mokykloje
13. Utenos dailės mokykloje
14. Utenos muzikos mokykloje
15. Utenos regioninis profesinio mokymo centre.

10 rajono mokyklų yra pasirašiusios sutartis su Lietuvos moksleivių sąjunga (toliau LMS) ir yra jos narės: Utenos gimnazijų, progimnazijų, Daugailių ir Vyžuonų pagrindinių mokyklų mokinių savivaldos. Rajono savivaldas konsultuoja, skatina aktyviai veikti LMS skyrius - Utenos mokinių savivaldų informavimo centras (toliau UMSIC).

Vadovaujantis Utenos savivaldybėje vykusio mokinių savivaldų ataskaitinio forumo ir interviu su jų nariais duomenimis, UMSIC narės - mokinių savivaldos aktyviai veikia savo mokyklos bendruomenėse ir kuria jaukią aplinką mokyklos mokiniams. Mokinių savivaldų nariai ne tik tęsia tradicinius mokyklos renginius (kalėdinius karnavalus, Valentino bei mokytojų dienas, mokyklos gimtadienius ir t.t.), bet taip pat ieško idėjų naujiems renginiams (kalbų, treningų, muzikos dienos ir t.t.). Įdomu tai, kad mokiniai rengia ne tik pramoginius renginius, bet vykdo prevencines akcijas: mini dieną be automobilio, kalba apie AIDS, rūkymo žalą, sveiką gyvenimą.

Mokyklos bendruomenių nariai džiaugiasi aktyviomis savivaldų veiklomis.

UMSIC narės veikia ne tik mokyklose, jų atstovai dažnai dalyvauja UMSIC ar LMS organizuojamuose šiuose renginiuose:

- Vadovų klubuose – tai kartą į mėnesį vykstantis mokinių savivaldų pirmininkų susitikimas, kuriame diskutuojama nacionaliniais bei regioniniais švietimo klausimais, dalinamasi patirtimi, ieškoma bendrų problemų sprendimo būdų;
- Savivaldų neformaliuose susitikimuose, kuriuose savivaldos yra skatinamos bendrauti ir bendradarbiauti, dalintis patirtimi;
- Mokinių savivaldų forumuose, kai du kartus į metus mokinių savivaldų atstovai dalyvauja paskaitose bei darbo grupėse, pristato savo metines ataskaitas, renka UMSIC pirmininką;
- LMS žiemos ir pavasario forumuose, kai šiuose tradiciniuose LMS renginiuose rengiamos paskaitos bei veikia darbo grupėse, svarstančios dokumentus, renka prezidentą bei revizijos narius;
- Pirmininkų mokymuose, kuriuose kviečiami dalyvauti mokinių savivaldų pirmininkai;
- Savivaldų dviejų dienų mokymuose, skirtuose mokinių savivaldų atstovams, kuriuose kalbama apie darbą komandoje, veiklą pasiskirstymą, regioninę jaunimo politiką, mokinių savivaldų tikslus ir t.t.;
- Kituose UMSIC renginiuose.

Utenos miesto bei rajono mokinių savivaldų narių kompetencija.

LMS UMSIC kartu su rajono savivaldybe vykdo daug renginių, kuriuose mokinių savivaldų nariai kviečiami tobulinti savo kompetencijas. UMSIC kasmet rengia pirmininkų bei savivaldų narių mokymus, mokinių savivaldų forumus, taip pat savivaldų nariai yra kviečiami vykti į LMS žiemos bei pavasario forumus. UMSIC veikia koordinatorių sistema: kiekviena mokinių savivalda turi žmogų UMSIC komandoje, kuris gali padėti bet kokių klausimų, ateiti, patarti, pamokyti. Taip pat savivalda gali pasikviesti UMSIC praveisti mokymus arba pasinaudoti LMS mokymų vadovais ir užsisakyti mokymus savo savivaldai, kuriuos ves iš kito miesto atvažiavęs mokymų vadovas.

Utenos miesto bei rajono mokinių savivaldų atstovavimo kokybė.

Atsižvelgiant į turimus duomenis, mokinių atstovavimo nepakanka pagrindinėse rajono mokyklų mokinių savivaldose, o ypač didelis dėmesys mokinių savivaldoms skiriamas miesto gimnazijose. Vykdamas interviu, buvo pateiktos tokios apklausų temos:

- Dėl uniformų;
- Apie mokyklos aplinką (saugumas, mokytojai, pamokų kokybė, valgykla ir pan.);
- Apie patyčias;
- Apie profesinį orientavimą.

Išrinktos mokinių savivaldos jaunimo interesus atstovauja ne tik mokyklos bendruomenėje, bet ir regioniniu ar nacionaliniu lygmenimis: renkant UMSIC pirmininką ar LMS prezidentą, kalbant apie strateginius klausimus, kurie svarbūs mokinių savivaldoms, vadovų klubuose.

Jaunimas dalyvavo svarstant Utenos rajono savivaldybės jaunimo politikos strategiją, taip pat priimant sprendimus, susijusius su biudžeto paskirstymu jaunimo veikloms finansuoti, savivaldybėje (jaunimo užimtumo, verslo skatinimo programa). Jaunimas, dažniausiai JRT nariai ir jaunimo organizacijų lyderiai, teikia pasiūlymus dėl miesto renginių formato, tarptautinių švenčių, akcijų minėjimo. UVJOS „Apskritasis stalas“ teikė pasiūlymus JRT:

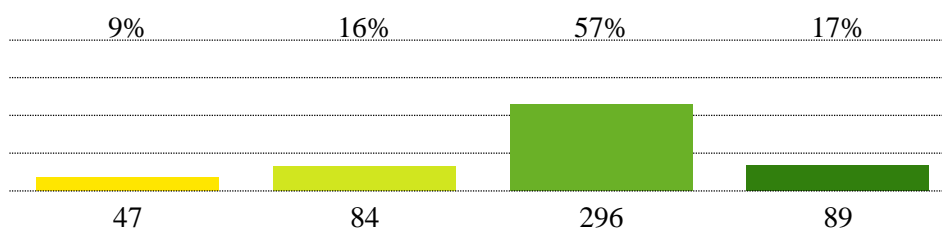
1. Rezoliucija dėl jaunimo veiklos projektų finansavimo Utenos rajono savivaldybėje (2012 m.). Į rezoliuciją buvo atsižvelgta, padidėjo jaunimo veiklos projektų finansavimas.
2. Pasiūlymas dėl būsimą jaunimo centro koncepcijos (2012 m. gegužės mėn.). Nebuvo atsižvelgta, šiuo metu vietoj planuojamo įsteigti jaunimo centro, veikia Utenos menų inkubatorius.
3. Pasiūlymas dėl jaunimo centro koncepcijos (2012 m. spalio mėn.). Nebuvo atsižvelgta, tačiau atidaryta atvira jaunimo erdvė.
4. Pozicija dėl jaunimo organizacijų finansavimo (2013 m.). Į poziciją buvo atsižvelgta, pakilo jaunimo organizacijų finansavimas.
5. Rezoliucija dėl jaunimo informavimo darbuotojo (2014 m.). Pasiūlymui pritarta, tačiau neatsirado jaunuolių, kurie galėtų savanoriauti jaunimo informavimo taške.
6. Rezoliucija dėl atviros jaunimo erdvės veiklos Utenoje. Pasiūlymui pritarta (2014 m.).
7. Pasiūlymas dėl atliekų rūšiavimo mokyklose (2014 m.). Pasiūlymui pritarta, mokyklų vidaus patalpose įrengtos šiukšlių (popieriaus, plastiko, metalo) dėžės.
8. Rezoliucija dėl savanorystės skatinimo mokyklose (2014 m.). Pritarta rekomenduoti mokyklos vadovams, kad socialines praktikos valandas galima būtų atlikti pasirinktoje Jaunimo nevyriausybinėje organizacijoje.

Jaunų žmonių dalyvavimą iniciatyvose, projektinėse veiklose savivaldybės administracija palaiko, skatina, padeda įgyvendinti jaunimo iniciatyvas, pvz., „Jaunimo apdovanojimais“, „Jaunimo taškas“, „Jaunimo iniciatyva savivaldybėje“, „Pilietiškumo mokykla“, Jaunimo dienos ir savanorystės dienos minėjimai, „Kamuolio skrydis suvienijęs Lietuvą“, „Bėgimas „Mes su tavimi“ ir kt. iniciatyvos, ir skiria finansavimą per projektinę veiklą: 2012 m. skirta 15 046 Eur lėšų, finansuota 13 projektų; 2013 m. skirta 14 468 Eur lėšų, finansuota 17 projektų; 2014 m. skirta 11 527 Eur lėšų, finansuota 18 projektų.

Projektinių paraiškų skaičiaus kitimas per pastaruosius 3 kalendorinius metus nėra ženkliai didesnis. Projektines veiklas jaunimo organizacijos galėjo vykdyti pagal pateiktas prioritетines sritis: jaunimo lyderių ir naujų jaunimo organizacijų narių ugdymas; jaunimo užimtumas vasaros metu; moksleivių ir studentų interesų atstovavimas; neorganizuoto jaunimo veiklinimas; jaunimo informavimas ir konsultavimas; jaunimo ir su jaunu dirbančių organizacijų stiprinimas; savanoriškos veiklos plėtra; jaunimo iniciatyvos; tęstiniai projektai.

Metodikos indikatorius „Tarptautiniai ryšiai, mainai, bendradarbiavimo projektai, finansuojami ar koofinansuojami iš savivaldybės biudžeto“ vertinamas vidutiniškai (3 lygis). Pažymėtina, kad per vertinimo laikotarpį, bendradarbiaujant su asociacija „Tarptautiniai moksleivių mainai“, mainuose dalyvavo 3 jaunuoliai. Projektinės veiklos, kurioms koofinansavimą skyrė Utenos rajono savivaldybė, nurodyta vertinant Metodikos 1 sritį (žr. 33 psl.). Utenos rajono savivaldybė bendradarbiauja su Švedijos Lidčopingo, Latvijos Preilių rajono savivaldybėmis, Čekijos Trebono, Lenkijos Chelmo, Italijos Pontinijos ir Ukrainos Kovelio miestais, tačiau reikšmingų projektų jaunimo politikos srityje, nėra vykdyta.

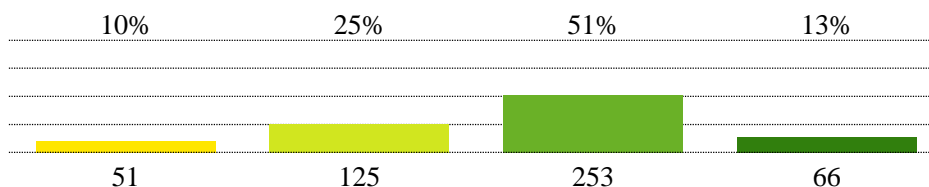
Jaunimas nurodo, kad savivaldybės politika per pastaruosius trejus metus pasiekė gerų rezultatų (11 pav.), skatinant tarptautinę savanorystę: 75 proc. respondentų „ko gero sutinka“ arba „visiškai sutinka“.

11 pav. Savivaldybės politika skatinant tarptautinę jaunimo veiklą

Įvairių jaunimo grupių, jaunų žmonių, dėl socialinių, ekonominių, kultūrinių ar politinių priežasčių negalinčių būti lygiaverčiais visuomenės dalyviais (toliau – socialinę atskirtį patiriantys jauni žmonės) Metodikos indikatorius vertinamas gerai (4 lygis). Socialinę atskirtį patiriančių jaunų žmonių vykdoma projektinė veikla išsiskiria tuo, kad kasmet vienas iš savivaldybės finansuojamų projektų, prioritetinių sričių nurodomas prioritetas – neorganizuoto jaunimo veiklinimas. Organizacijos, dirbančios su šia tiksline grupe, gauna finansavimą jaunimo veikloms vykdyti, pvz., visuomeninės organizacijos „Gelbėkit vaikus“ Utenos skyrius; Utenos, Tauragnų, Vaikutėnų, Pačkėnų krašto bendruomenės ir kt. Utenoje yra organizacijų, kurios socialinę atskirtį patiriančius jaunos žmones įtraukia ir į visuomenines veiklas: UVJOSAS, Utenos ekonomikos ir kompiuterijos klubas, Lietuvos šaulių sąjunga plk. Prano Saladžiaus šaulių 9-oji rinktinė per vertinamąjį laikotarpį pasirašė sutartis su Utenos skyriaus teritorinės darbo biržos atstovais dėl bendrų veiklų įgyvendinant projektą „Pasitikėk savimi“. Rajono savivaldybės taryba kasmet patvirtina sprendimą dėl socialinės rizikos šeimų vaikų ir jaunuolių mokesčio sumažinimo už neformalaus ugdymo veiklas (50 proc. arba 90 proc.). Taip pat jaunam žmogui yra sudarytos galimybės dalyvauti Utenos dienos centro veiklose ar lankytis pagal individualų grafiką pedagoginėje psichologinėje tarnyboje. Rajono savivaldybėje aktyviai veikia Vaiko gerovės komisija, kuri jaunuoliams skiria socialinio darbuotojo, psichologo, psichiatro konsultacijas, esant poreikiui, padeda pasirinkti švietimo įstaigą tokią, kurioje jaunas žmogus jaustųsi gerai.

Tyrimo respondentai, atsakydami į klausimą, ar jų nuomone, savivaldybės politika per pastaruosius trejus metus pasiekė gerų rezultatų mažinant jaunimo socialinę atskirtį, 64 proc. nurodė, kad pasiekė (12 pav.)

12 pav. Savivaldybės politika mažinant jaunimo socialinę atskirtį

2 srities „Jaunimo dalyvavimas“ vertinimo išvados. Apibendrinat galimybes jaunimui aktyviai dalyvauti politiniame, pilietiniame ir visuomeniniame gyvenime, ši sritis vertinama gerai (4 lygis):

- Utenos rajono savivaldybėje jaunimas turi galimybes dalyvauti vietos bendruomenių veiklose;

- Savivaldybės teritorijoje yra pakankamas veikiančių organizacijų ir su jaunimu dirbančių organizacijų skaičius;
- Vadovaujantis duomenimis, rajono mokyklų mokinių savivaldos yra aktyvios ir vykdo nuolatinės veiklas mokyklų bendruomenėse;
- Savivaldybės vadovybė atsižvelgia į jaunimo pasiūlymus, UVJOSAS rezoliucijas;
- Jauni žmonės aktyviai dalyvauja neformaliojo švietimo įstaigų veiklose;
- Atsižvelgiant į Utenos mokinių savivaldų informavimo centro pateiktus duomenis, mokinių savivaldų nariai turi daug galimybių tobulinti savo kompetencijas: vykdomi pirmininkų mokymai, savivaldų mokymai, įvairios paskaitos;
- Populiariausia jaunimo (mokyklų mokinių savivaldų) atstovavimo priemonė – apklausa, kuriomis siekiama išsiaiškinti mokinių nuomonę tam tikrais mokyklos bendruomenei svarbiais klausimais;
- UVJOSAS turi galimybę deleguoti savo ar organizacijų narių atstovus į savivaldybės darbo grupes, komisijas;
- Jaunimo organizacijos bendradarbiauja su Utenos kultūros centru, kūrybinių industrijų centru „Taurapilis“ bei Atvira jaunimo erdve;
- Daugiausia veiklos sąsajų su jaunimu turi A. ir M. Miškinų viešoji biblioteka (89 proc.), Kultūros centras (86 proc.), policija (73 proc.);
- UVJOAS duomenimis, jaunimas aktyviau įsitraukia į visuomeninę veiklą: prisijungia prie organizacijų, savanoriauja įvairiuose renginiuose;
- Didėja skaičius jaunuolių, kurie pradeda lankytis atviroje jaunimo erdvėje, pradeda organizuoti renginius, pvz., naktinis žygis, naktinės orientacinės varžybos;
- Veikia socialinę atskirtį patiriančių jaunų žmonių pagalbos priemonės.

Rekomendacijos:

1. Rekomenduojama Utenos jaunimui aktyviau dalyvauti bendruomenių veikloje, mokinių savivaldų veikloje ir neformalių grupių veikloje. Vadovaujantis interviu iš LMS UMSIC duomenimis, mokinių atstovavimo trūksta savivaldybės rajono mokyklų mokinių savivaldose. Todėl didesnę dėmesį reikėtų skirti rajono pagrindinėms mokykloms, kuriose mokinių aktyvumas nėra didelis.
2. Atsižvelgiant į Utenos mokinių savivaldų informavimo centro pateiktą informaciją, daug diskusijų vykdoma mokyklų savivaldų vadovų klubo metu. Tačiau šios diskusijos yra uždaros, todėl yra poreikis rengti daugiau atvirų diskusijų jaunimui aktualiais klausimais.
3. Skatinti rajono jaunimo organizacijas naudotis tarptautinių mainų galimybėmis bei inicijuoti tarptautinius projektus, siekiant užmegzti ryšius su kitų šalių jaunimo organizacijomis ir dalintis gerąja patirtimi.
4. Rekomenduojama savivaldybei skirti papildomai lėšų jaunų žmonių dalyvavimui tarptautinėse stažuotėse, mainuose ir kvalifikacijos tobulinimo programose.
5. Siūloma rajono savivaldybei jaunimo organizacijoms aktyviau teikti pasiūlymus, kurie susiję su regioninės jaunimo politikos plėtra.

3 SRITIS. INFORMAVIMO, KONSULTAVIMO, ORIENTAVIMO, PARAMOS IR PAGALBOS TEIKIMO, INSTRUKTAVIMO, MOKYMO IR NUKREIPIMO Į KITAS INSTITUCIJAS PASLAUGŲ, SKIRTŲ JAUNIEMS ŽMONĖMS, VISUMA

Metodikos 3 srities indikatorius „Jaunimo informavimo ir konsultavimo priemonės ir būdai“ vertinamas vidutiniškai (3 lygis). Pateikiame informaciją apie vertinamąjį laikotarpį jaunimo politikos įgyvendinimo temomis surengtų jaunų žmonių diskusijų skaičių ir temas.

Vertinimo metu konstatuota, kad, organizuojant diskusijas, jaunimo organizacijų vadovai, jaunimo darbuotojai vadovaujasi Utenos rajono jaunimo politikos strategija, politikos pagrindų įstatymo nuostatomis ir atsižvelgia į kitus teisinius dokumentus, kurie reglamentuoja jaunimo politiką.

Vykdamas vertinimą interviu metodu, taip pat atskirų renginių metu, UMIC nurodė, kad per ataskaitinį laikotarpį buvo vykdyto diskusijos:

1. **Balsavimas nuo 16 metų – už ar prieš?** Bendru sprendimu nutarta, kad 16 metų žmogus yra per jaunas ir nėra tinkamai supažindintas su politinėmis partijomis bei jų ideologijomis, kad galėtų balsuoti. Priėmus tokį sprendimą, jauni žmonės darytų taip, kaip daro tėvai, arba yra tikimybė, kad būtų bandomi papirkti.

2. **Kūno kultūros pamokų kokybė Utenos miesto ir rajono mokyklose.** Mokinių nuomone, kūno kultūros pamokų kokybės vertinimas nėra tikslingas ir teisingas. Tačiau jauni žmonės pamokose norėtų gauti daugiau patarimų apie sveiką gyvenseną bei mitybą, informacijos apie įvairias ligas.

3. **Pagrindinio ugdymo programos patikra (PUPP) – plusai, minusai, galimi pokyčiai.** Jaunimo nuomone, tai gera galimybė patikrinti žinias ir pasibandyti prieš tikrus brandos egzaminus. Kita vertus, per dažnos patikros kelia emocinę įtampą, kuri kenkia sveikatai, nes vaikai jaučia papildomą spaudimą iš mokytojų.

4. **Pilietiškumo pamokų kokybė Utenos miesto ir rajono mokyklose.** Dažniausiai Utenos miesto ir rajono mokyklų pilietinio ugdymo pamoka nėra informatyvi. Ji neatlieka savo funkcijos – jaunimas nemokomas apie politines partijas, Lietuvos istoriją, valdžią ir panašius dalykus, nors tokios informacijos labai trūksta. Visgi rajono mokyklose yra mokytojų, kurie atsakingai ruošiasi šioms pamokoms.

5. **Standartizuoti testai.** Aptarta testų nauda, nes jie leidžia patikrinti, kiek išmokai.

6. **Ar mokyklose reikalinga privalomoji literatūra?** Diskusijos metu akcentuojama, kad mokiniai retai skaito, nes šių dienų pasaulį valdo IT technologijos. Todėl diskusijos dalyvių nuomone, mokiniai privalo skaityti, lavinti atmintį, siekti literatūrinio išprusimo.

7. **Direktorių rotacija mokyklose.** Dažnas direktorių keitimas nėra į naudą. Jaunimo nuomone, pakaktų direktoriaus veiklos ataskaitos ar kitokio pobūdžio atsiskaitymo, kuriuo kartu su mokyklos bendruomene būtų apžvelgiami kelerių metų pasiekti tikslai, įgyvendintos veiklos, aptariami ateities lūkesčiai.

8. **Ar yra reikalingas minimalus stojamasis balas?** Jaunimo nuomone, reikalingas, nes tai stimulas stengtis gerai pasiruošti egzaminams.

9. **Mokinio krepšelis.** Šį krepšelį keisti klasės krepšeliu mokykloms naudinga, o mokiniams didelio skirtumo nėra. Tik atsirastų galimybė formuoti klases su mažesniu mokinių skaičiumi.

10. **Konsultacinės valandos mokyklose.** Šios pamokos vyksta daugelyje Utenos mokyklų ir yra tikrai naudingos, tik ne visi mokiniai geba tuo pasinaudoti.

11. **Krašto gynybos pamokos. Šauktiniai.** Dėl šauktinių mokiniai mano, kad tai dalykas, kurio tikrai reikia. Jaunimas po tokių pratybų suprastų, kas yra tvarka, disciplina, atsakomybė. Tačiau kitų diskusijos dalyvių nuomone, privalomas jaunuolių šaukimas, pažeidžia žmogaus pasirinkimo laisvę ir primena sovietinius laikus. Krašto gynybos pamokos pasiteisintų tik tada, jei jos būtų ne teorinės, bet praktinės.

12. **Mokinių interesų atstovavimas mokyklos taryboje.** Gimnazijose stengiamasi įtraukti ir mokinius į mokyklos tarybos veiklą, bet visgi norisi didesnio įtraukimo, kad būtų išgirstas ir mokinių balsas.

13. **Karjeros ugdymas Utenos miesto ir rajono mokyklose.** Karjeros ugdymas vyksta, mokiniams duodami testai, vedamos klasės valandėlės, bet norėtųsi didesnio konsultavimo jau progimnazijose aštuntose klasėse. Galbūt vertėtų ugdyti per praktiką, bet gan svarbu apie tai kalbėti nuo pradinių klasių.

14. **Patyčios ir tolerancija.** Vyko filmo peržiūra ir diskusija su psichologe.

15. **Lytiškumo pamokos.** Utenoje apie lytiškumą kalbama nedaug ir nors tai ir yra „nemaloni“ tema jaunuoliams, ja kalbėti reikia.

16. **Privalomas matematikos brandos egzaminas.** Dalyvių nuomonės išsiskyrė: vienu atveju, tai naudinga kiekvienam mokiniui, kitu – tai per sudėtinga humanitarinio profilio mokiniui, kuriam matematika nebūtinas mokymosi objektas. Jau yra paskelbta, kad matematikos egzaminas nuo 2016 m. bus privalomas.

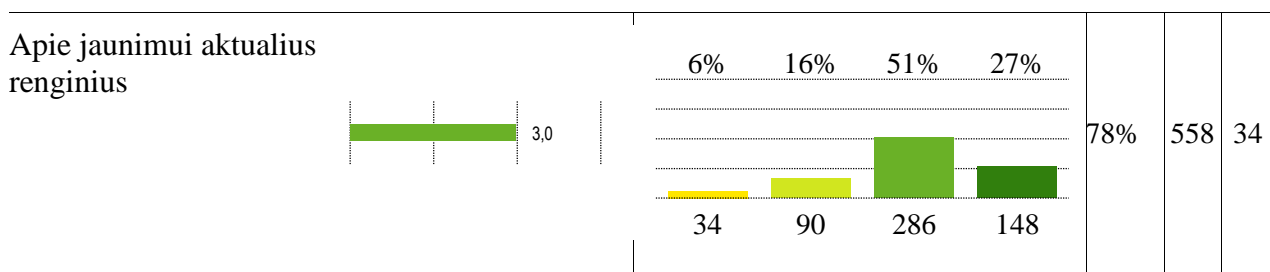
17. **Studijų finansavimo modelis** (protokole aiškios nuomonės nėra).

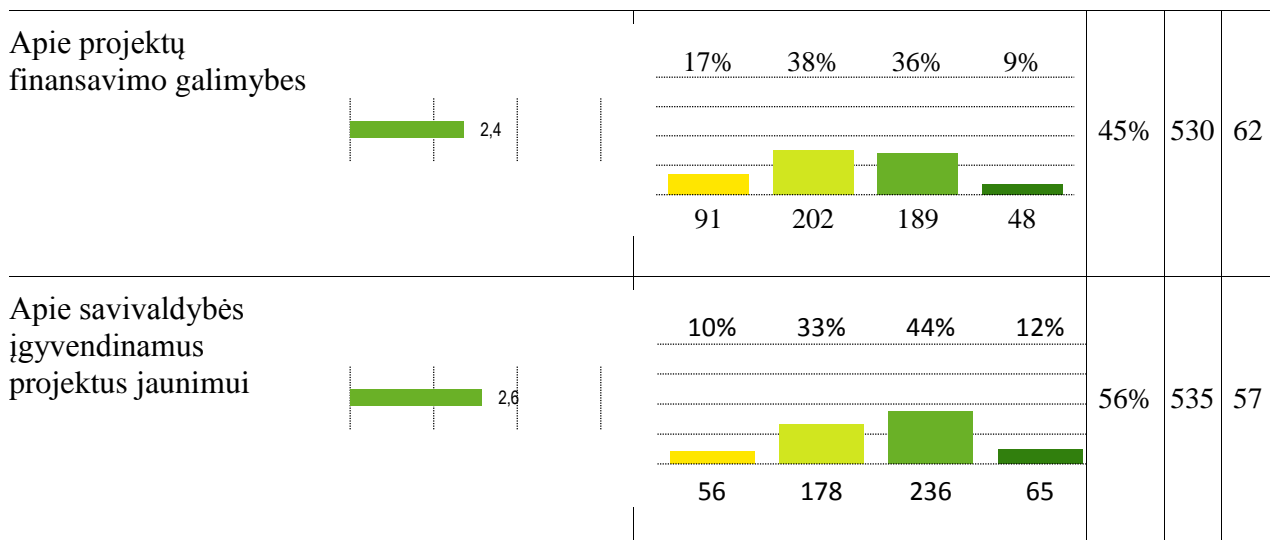
18. **Stojimų į aukštąsias mokyklas tvarka** (protokole aiškios nuomonės nėra).

19. **Valgyklų privatizavimas** (protokole aiškios nuomonės nėra).

20. **Socialinės valandos mokyklose** (protokole aiškios nuomonės nėra).

Vertinimo metu vykdytos apklausos rezultatai rodo (13 pav.), kad jaunimui pakanka informacijos apie aktualius renginius (78 proc.), apie projektų finansavimo galimybes (45 proc.) ir apie savivaldybėje įgyvendintus projektus (56 proc.) – respondantai informacijos norėtų gauti daugiau:

13 pav. Informacijos poreikis jaunimui (proc.)

Pasak rajono savivaldybės JRK, pagrindinis jaunimo informavimo ir konsultavimo tikslas - padėti jauniems žmonėms gauti norimą, suprantamą, tikslią informaciją, taip pat suteikti žinių apie prieigas prie informacijos šaltinių ir kanalų, jaunimui padėti įvertinti ir pasirinkti kokybišką informaciją nuo perteklinės informacijos. Siekdami padėti jauniems žmonėms informacijos paieškose, siūlome:

1. Kreiptis į rajono institucijas ar įstaigas, kurios gali pateikti tikslią informaciją apie kuruojamas sritis, pvz. Utenos jaunimo darbo centras, VŠĮ Utenos verslo informacijos centras, Visuomenės sveikatos biuras ir pan.

2. Skatinant jaunų žmonių informacinį raštingumą, pvz. jaunimo NVO nariams ir savanoriams vedami užsiėmimai projektinių paraiškų rengimo klausimais; rajono gimnazijoje įvestas pasirenkamasis dalykas - finansinis raštingumas; rajono jaunuoliams vedami mokymai „Raštvedyba ir dokumentų valdymas“, kviečiamas jaunimas į seminarus, tokius kaip JAVAKIS sistemos pristatymas ir pan.

3. Vadovautis darbe su jaunimu JRD parengtu 2013 m. „Jaunimo informavimo ir konsultavimo vadovu“, kitais metodiniais leidiniais jaunimui (<http://www.jrd.lt/el-biblioteka>).

4. Pasinaudoti Eurodesk tinklo Lietuva Utenos skyriaus teikiamomis paslaugomis (gauti informaciją apie finansavimo programas, mobilumą (studijos, stažuotės, darbas ir savanorystė) Europoje).

5. Įsteigti jaunimo informavimo tašką kartu su jaunimo informavimo darbuotoju (2014 m. JRT veiklos ataskaita: [http://www.svietimas.utena.lm.lt/TVS/images/stories/jaunimo/2014 Utenos %20jaunimo reikalai %20tarybos ataskaita.pdf](http://www.svietimas.utena.lm.lt/TVS/images/stories/jaunimo/2014_Utenos_%20jaunimo_reikalai_%20tarybos_ataskaita.pdf)).

6. Rajone didelis dėmesys skiriamas informacijos viešinimui elektroninėje erdvėje: <http://www.svietimas.utena.lm.lt/TVS/naujienos-ir-aktuali-infrmacija>
<http://www.uvjosas.lt/>
<https://www.facebook.com/atvirajaunimoerdvuteutenoje/?fref=ts> (Atviros jaunimo erdvės paskyra)
<https://www.facebook.com/groups/519148724786714/> (Jaunimo lyderių grupė)
<https://www.facebook.com/groups/814850521902887/> (JRT grupė).

7. Rajono mokyklų mokinių savivaldų atstovai ir jų kuratoriai per JRK informaciją gauna tiesiogiai į savo el. paštus.

Metodikos 3 srities indikatorius („Jaunimo informavimas ir konsultavimas per jaunimo informavimo taškus arba centrus“) vertinamas gerai (4 lygis).

Jaunimo informavimo taškas veikia Utenos A. ir M. Miškinių viešosios bibliotekos patalpose. Savanoriškai 3 jaunuoliai konsultuoja jaunus žmones nustatytu grafiku (po pamokų). Pasak Eurodesk atstovo Utenoje, rajonas priklauso nacionaliniam jaunimo informavimo ir konsultavimo tinklui ir deleguotas asmuo aktyviai dalyvauja tinklo susitikimuose. Yra galimybė naudotis Eurodesk intranetu ir gauti naujausią informaciją apie mobilumą jauniems žmonėms. Jaunimo informavimo taškas bendradarbiauja su rajono įstaigomis ir institucijomis: Utenos A. ir M. Miškinių viešąja biblioteka, LMS Utenos mokinių savivaldų informavimo centru, Visuomenės sveikatos biuru, Kultūros centru, VšĮ Utenos verslo informacijos centru, gimnazijomis ir progimnazijomis, Utenos kolegija, atvira jaunimo erdve, Europe Direct padaliniu Utenoje, jaunimo darbo centru, Eurodesk atstovybe Rokiškyje, jaunimo ir su jaunimu dirbančiomis organizacijomis.

Informacinio tinklo jaunimui Eurodesk Lietuva regioninis partneris Utenoje yra Utenos visuomenių jaunimo organizacijų sąjunga „Apskritasis stalas“, kuris ir koordinuoja Eurodesk atstovybės Utenoje (jaunimo informavimo taško) veiklą. Jaunimo informavimo taško veiklą prižiūri Europos jaunimo informavimo ir konsultavimo agentūros ERYICA sertifikuotas UVJOS „Apskritasis stalas“ atstovas, kuris kartu su 3 jaunuoliais savanoriškai informuoja jaunus žmones, jaunimo organizacijų narius nustatytu grafiku informavimo taške.

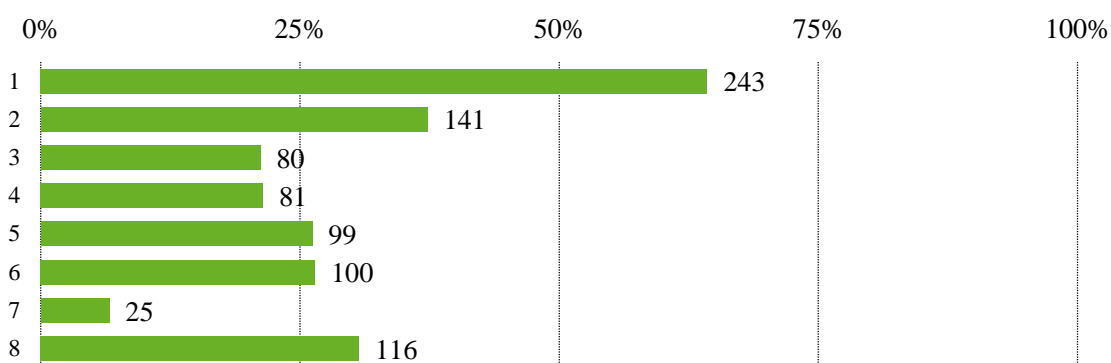
Yra JRD parengtas elektroninis jaunimo informavimo taškų žemėlapis ir sąrašas adresu: <http://www.jrd.lt/jaunimo-informavimas-ir-konsultavimas>. Dalinamasi informacija apie jaunimo informavimo taško savanorių inicijuojamas veiklas Utenoje portaluose: www.zinauviska.lt, https://eurpoa.eu/youth/LV_It.

2013 m. yra sukurtas Utenos jaunimo užimtumo žemėlapis, kuris kasmet atnaujinamas ir platinamas Utenos jaunimo atmintinėje.

Informacinių paslaugų metu (inicijuotų veiklų, seminarų, pristatymų, organizuotų kampanijų Utenoje ar dalyvaujant festivaliuose) per vertinamąjį laikotarpį buvo pasiekta apie 1500 jaunuolių.

Informacinės paslaugas per vertinamąjį laikotarpį buvo suteiktos 37 asmenims. Paslaugų vartojimo augimo pokytis per pastaruosius 3 kalendorinius metus, pasak savanoriškai dirbančio jaunimo informavimo darbuotojo, buvo ženkliai didesnis (2014 m. – 8 veiklos; 2015 m. - 29 veiklos; pokytis- 78 proc.). Per metus „gyvųjų“ konsultacijų metu vidutiniškai buvo informuota 20 jaunuolių, elektroniniu būdu -12 jaunuolių. Kas pusmetį pateikiama Eurodesk atstovybės Utenoje ataskaita Eurodesk Lietuva nacionaliniam koordinatoriui – LiJOT. Yra atliktas Eurodesk Utena informavimo taško kokybės vertinimas ir užpildytas Europos kokybės katalogas. Nuolat vykdomos apklausos Utenos jaunimo poreikiams išsiaiškinti.

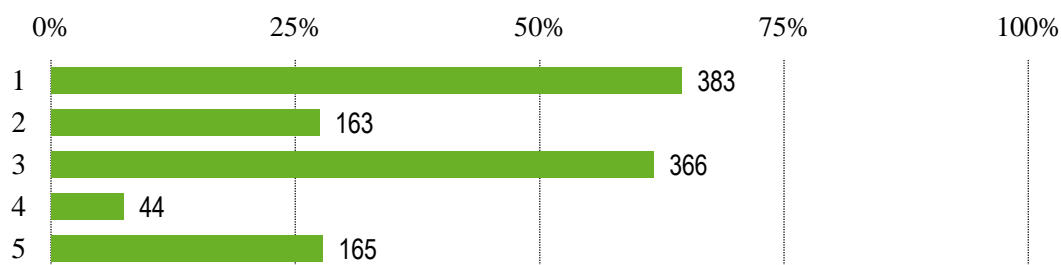
Vertinimo metu vykdytos apklausos metu respondentai nurodė, kad jaunimas aktyviai lankosi informavimo taškuose:

1	Utenos atviroje jaunimo erdvėje	64%
2	Eurodesk Utena atstovybėje (Utenos A. ir M. Miškinių viešojoje bibliotekoje)	37%
3	Utenos jaunimo darbo centre	21%
4	Utenos verslo informacijos centre	21%
5	Utenos rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biure	26%
6	Utena Europe Direct centre (Utenos A. ir M. Miškinių viešojoje bibliotekoje)	26%
7	Utenos Eures tinkle	7%
8	Utenos švietimo centre	31%

14 pav. Jaunimo informavimo įstaigų lankomumas (proc.)

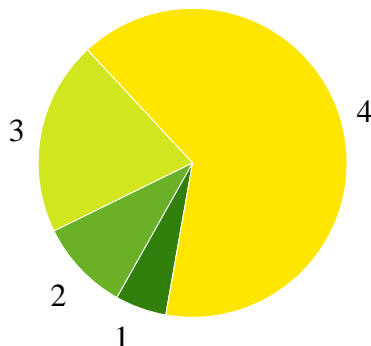
Analizuojant respondentų atsakymus dėl informacinės medžiagos (metodinių leidinių, skrajučių, informacijos apie renginius) pasiekiamumo, darytina išvada, kad jaunimas informaciją sužino mokymosi įstaigose (64 proc.), iš draugų (62 proc.), kitomis informavimo priemonėmis (28 proc.).

1	Mokymo įstaigose	64 %
2	Informacinių renginių metu	27 %
3	Sužinau iš draugų	62 %
4	Informacija apie naujienas manęs nepasiekia	7 %
5	Kitomis informavimo priemonėmis	28 %

15 pav. Informavimo priemonių pasiekiamumas jaunimui (proc.)

Vertinant analizės duomenis apie jaunimo lankomumą jaunimui skirtuose interneto portaluose: zinauviska.lt, eurodesk.lt, uvjosas.lt, moksleiviai.lt, darytina išvada, kad jaunimas lankosi retai, dažniausiai – 1-2 kartus per mėnesį (15 pav.).

1	Labai dažnai, kartą per dieną	5 %	32
2	Dažnai, kartą per savaitę	10 %	57
3	Kartais, 1-2 kartus per savaitę	20 %	121
4	Retai arba nesilankau	65 %	385

16. pav. Jaunimo lankomumas interneto svetainėse (proc.)

3 srities jaunimo informavimas ir konsultavimo vertinimo išvados. Apibendrinant informavimo, konsultavimo, orientavimo, paramos teikimo ir pagalbos teikimo, instruktavimo, mokymo ir nukreipimo į kitas institucijas paslaugų, skirtų jauniems žmonėms, visumą, vertinama vidutiniškai (3 lygis):

- Jaunimo politikos įgyvendinimo temomis surengtų jauniems žmonėms diskusijų skaičius yra pakankamas.
- Apibendrinant galima teigti, kad Utenos rajono savivaldybėje naudojamos įvairios jaunimo informavimo priemonės. Efektyviausios priemonės yra informavimas per socialinius tinklus ir elektroniniu paštu.
- Apklausos rezultatai rodo, kad jauni žmonės žino apie savivaldybėje veikiančias jaunimo NVO.
- Tyrimo rezultatai parodė, kad jaunimas aktyviai lankosi internetiniuose tinklalapiuose ir juos tenkina informavimo priemonių pasiekiamumas.
- Užtikrintas tarpinstitucinis įstaigų bendradarbiavimas teikiant jaunimo informavimo ir konsultavimo paslaugas.
- Jaunimo taške savanoriai jaunuoliai konsultuoja jaunus žmones nustatytu grafiku, tačiau turėtų būti įsteigtas jaunimo konsultanto etatas.

Rekomendacijos:

1. Informuojant jaunimą apie priemones ir veiklas, rekomenduojama pasirinkti patrauklias formas, tokias kaip ėjimas į mokyklas, jaunimo veiklos simuliacijų organizavimas, jaunimo veiklų pristatymas per atvirą jaunimo erdvę.
2. Jaunimas turėtų ieškoti įvairesnių būdų komunikacijai, nes internetiniai tinklalapiai ir socialiniai tinklai padės gauti informaciją, bet įtraukti į aktyvią veiklą jaunimo nepadės.

3. Plačiau viešinti jaunimui skirtų interneto svetainių adresus. Skatinti jaunimo ir su jaunimu dirbančias organizacijas aktyviau vykdyti jaunimo informavimo veiklą.
4. Svarstyti galimybę Utenoje įsteigti oficialų jaunimo tašką ir nuolat dirbantį jaunimo konsultantą.

4 SRITIS. JAUNŲ ŽMONIŲ VEIKLOS FINANSAVIMAS

Vertinant 4 sritį, aprašomi surinkti duomenys, pristatantys finansinę, materialinę ir kitokią paramą, savivaldybės skiriamą jaunimo politikos įgyvendinimui, aptariama, kiek tai susiję su jaunimo organizacijų stiprinimu, jaunimo užimtumo didinimu ir kitais svarbiausiais jaunimo politikos uždaviniais savivaldybėje. Skyrių sudaro keturios dalys:

- pirma, pristatoma jaunimo organizacijoms, jaunimo veiklai ir jaunimo politikos įgyvendinimui skiriama finansinė parama;
- antra, pristatoma skiriama materialinė parama;
- trečia, pristatoma kitokios paramos formos;
- pateikiamos išvados ir rekomendacijos.

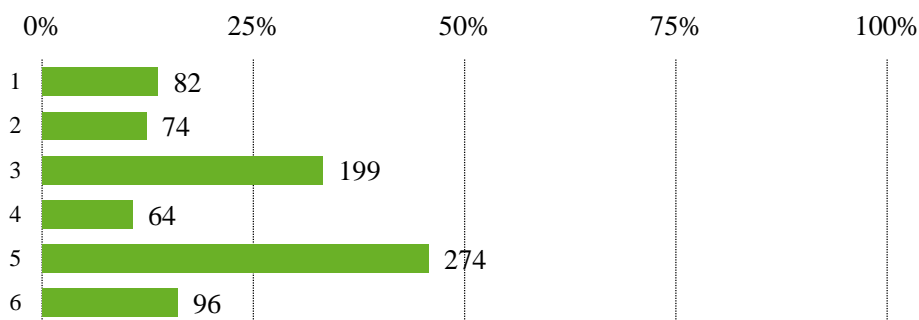
Metodikos indikatorius „Parama savivaldybės teritorijoje veikiančių jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų įregistravimo ir administravimo išlaidoms padengti“ vertinamas gerai (4 lygis). Iki 2015 metų Utenos rajono savivaldybė jaunimo politiką įgyvendino finansuodama priemones pagal Utenos rajono savivaldybės tarybos 2013 m. vasario 28 d. sprendimu Nr. T-43 patvirtintą Kultūrinės, edukacinės, sporto ir turizmo, jaunimo, visuomeninių organizacijų, religinių bendruomenių veiklos, verslo skatinimo projektų finansavimo tvarką (toliau-Tvarka). Analizuojant šį indikatorius, savivaldybės Tvarkoje nėra numatyta finansavimas įregistravimo išlaidoms padengti, tačiau komunalinės paslaugos, kanceliarinės priemonės kompensuojamos iš jaunimo projektinės veiklos užimtumo programos. Išskirti santykį procentais būtų sudėtinga, nes lėšos skiriamos organizacijai(-joms) bendrai projektinei veiklai vykdyti.

Vertinant Metodikos 4.2 indikatorius „Jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų iniciatyvų ir projektų finansavimas“ (4 lygis), atsižvelgta į esamus savivaldybės finansinius pajėgumus, tačiau kiekvienais metais yra skiriama parama įvairių savivaldybėje veikiančių NVO projektams. Taip pat įgyvendinami pavieniai ES struktūrinės paramos lėšomis ir kitų fondų lėšomis įgyvendinami projektai. Lentelėje pateikiami duomenys apie lėšas, skirtas iš savivaldybės biudžeto Jaunimo veiklos užimtumo programos 2012-2014 m. (2 lentelė).

Kasmet finansavimas iš rajono savivaldybės biudžeto skiriamas pagal nustatytus jaunimo veiklos projektų prioritetus, kuriuos rekomenduoja Utenos rajono savivaldybės jaunimo reikalų taryba, atsižvelgdama į nacionalinės ir regioninės jaunimo politikos patvirtintų programų priemones.

Vertinimo metu apklausos dalyviai nurodė, kad savivaldybės finansine parama, skirta projektinėms veikloms vykdyti, per paskutinius 3 metus yra pasinaudoję 33 proc. respondentų (17 pav.). Galima teigti, kad šios savivaldybės teikiamos paramos galimybėmis yra naudojamosi dažniausiai.

1	Lėšomis, padengiančiomis įsteigimo išlaidas	14 %
2	Lėšomis, skirtomis ilgalaikiam turtui įsigyti ar remontuoti	12 %
3	Projektų finansavimas	33 %
4	Lėšomis, skirtomis padengti administravimo išlaidas	11 %
5	Nesinaudojama jokia parama	46 %
6	Kitomis paramos formomis	16 %

17 pav. Finansinė parama pasinaudojusių jaunuolių skaičius (proc.)

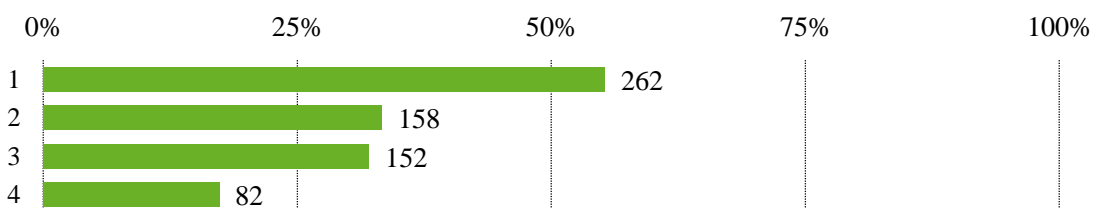
Vertinimo duomenimis sąlygos finansavimui gauti yra nesudėtingos, prieš teikiant paraiškas savivaldybėje pravedamos konsultacijos paraiškų rengimo klausimais.

Apklausoje dalyvavę NVO atstovai teigia, kad organizacijos taip pat ieško galimybių gauti paramą iš kitų finansavimo šaltinių (privatų rėmėjų lėšos). Apklausoje dalyvavusių jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų atstovai lėšų savo veikloms finansuoti pritraukia iš 2 proc. gyventojų pajamų mokesčio įmokų, taip pat dažnai naudojasi savivaldybės skiriama finansine parama, dar trečdalis finansavimą gauna iš ES struktūrinės paramos fondų (10 pav.).

Taip pat per ataskaitinį laikotarpį parama papildomam finansavimui gauti buvo skirta UVJOS „Apskritasis stalas“ projektui „X karta“ vykdyti (4 498 tūkst. Eur.). Projektas skirtas naujų lyderių rengimui bei jų kompetencijų kėlimui, siekiant užtikrinti organizacijų veiklą tęstinumą bei įtraukti pasyvų jaunimą į visuomeninę veiklą. Pasibaigus projektui, naujieji lyderiai sėkmingai tęsė veiklas nevyriausybiniuose jaunimo organizacijose, sustiprindami jaunimo bendradarbiavimą su vietos valdžios atstovais.

Pastebėtina, kad neformalios jaunimo grupės negali savarankiškai teikti prašymų finansavimui gauti, tačiau tokios grupės gali kreiptis į bendruomenę ar NVO ir sudarę sutartį kartu dalyvauti projektų atrankos konkursuose. Todėl per ataskaitinį laikotarpį neformalių jaunimo grupėms finansuoti 4 projektai ir jiems skirta per 2000 Eur lėšos iš savivaldybės biudžeto.

55 proc. respondentų nurodė, kad būdami neformalios grupės nariais ir norėdami įgyvendinti savo iniciatyvą kreiptųsi į jaunimo nevyriausybines organizacijas, kurioje turi draugų arba į savivaldybės JRT (32 proc.) (18 pav.).

1	Kreipčiausi į jaunimo nevyriausybinių organizaciją, kurioje turiu draugų	55 %
2	Kreipčiausi į jaunimo nevyriausybinių organizaciją, net jei joje neturiu draugų	33 %
3	Kreipčiausi į savivaldybės JRTK /teikčiau prašymą savivaldybės jaunimo reikalų tarybai	32 %
4	Atsisakyčiau savo turimos idėjos	17 %

18 pav. Neformalių grupių nuomonė dėl galimybės įgyvendinti iniciatyvas savivaldybėje (proc.)

Metodikos indikatorius „Atvirųjų jaunimo centrų ir atvirųjų jaunimo erdvių plėtros užtikrinimas“ vertinamas gerai (4 lygis). Skirtos patalpos ir koofinansavimas įsteigti atvirai jaunimo erdvei (toliau – AJE) (žr. 9 psl.). 2016 m. numatytas 1 jaunimo konsultanto etatas, kuris bus finansuojamas iš rajono savivaldybės biudžeto lėšų. Utenos jaunimo mokyklos atvira jaunimo erdvė įkurta įgyvendinant projektą „Mes atviri vaikams ir jaunimui“, projektas finansuojamas EEE finansinio mechanizmo 2009-2014 m. programos „Rizikos grupės vaikai ir jaunimas“ lėšomis. Utenos jaunimui, turinčiam mažiau galimybių, atsirado saugi erdvė, kur jie galėjo saugiai ir pozityviai leisti laisvalaikį. 2015 m. erdvėje apsilankė 137 jaunuoliai, kurie dalyvavo įvairiose veiklose, daugiau nei vieną kartą lankėsi 86 jaunuoliai. Visus metus augo nuolat besilankančių jaunuolių skaičius. Organizuoti 25 renginiai, 1 karjeros stovykla, 2 išvykos, 1 orientacinės varžybos, 2 žygiai. Suremontuota treniruoklių salė, kur jaunimas turi galimybę sportuoti, susitikimų erdvė – skirta susitikimams, užsiėmimams, renginiams. Per ataskaitinį laikotarpį pagerėjo jaunuolių, lankančių erdvę, tarpusavio santykiai, daugelis jaunuolių tapo atviresni, išreiškė pasitikėjimą vienas kitu bei jaunimo darbuotojais. Pasak jaunimo konsultantų, buvo sprendžiamos jaunuolių asmeninės problemos, keliamos diskusijos jiems aktualiomis temomis. Taip pat stebimas jaunuolių savivertės kilimas, dalyvavimas visuomeninėje veikloje. Pastebėta, kad jaunuoliai noriai įsitraukia į pilietines akcijas, dalyvauja įvairiose socialinėse akcijose, tačiau jiems reikia tai pateikti patraukliomis formomis. Dalis jaunuolių savanoriauja miesto šventėse, prisideda prie renginių organizavimo, patys inicijuoja ir organizuoja įvairias veiklas. Vertintojų nuomone, ateityje reikalingas platesnis viešinimas: atvirų durų dienų, bendrų švenčių rengimas ir pan.

Metodikos 4.4. indikatorius „Lėšų skyrimas jaunimo ir su jaunimu dirbančioms organizacijoms ilgalaikiam turtui įsigyti arba šių organizacijų patalpoms remontuoti (renovuoti) bei kito savivaldybei priklausančio ilgalaikio turto perdavimas jaunimo ir su jaunimu dirbančioms organizacijoms“ vertinamas blogai (2 lygis). JRK ir jaunimo organizacijų atstovai nurodė, kad jaunimo organizacijų materialinės paramos poreikis yra labai didelis. Dauguma organizacijų, negalėdamos išlaikyti patalpų, praranda vietą susirinkimams, savo veiklos organizavimui bei vykdymui. Savivaldybė materialinę paramą jaunimo organizacijoms teikia ribotai. Nuo 2001 iki 2009 m. savivaldybė buvo suteikusi patalpas 7 jaunimo organizacijoms (UVJOS AS, Utenos Raudonojo Kryžiaus jaunimo grupė, Utenos moksleivių taryba ir kt.) Utenos kultūros centro kino teatro „Taurapolis“ patalpose. Dėl neatitikimo priešgaisrinės saugos reikalavimams 2009 m. Utenos kultūros centro kino teatras „Taurapolis“ buvo uždarytas ir nuo to laiko patalpos jaunimo organizacijoms nėra suteikiamos. Taip pat Savivaldybė nėra perdavusi ilgalaikio turto jaunimo ir su jaunimu dirbančioms įstaigoms ir organizacijoms. Apie valstybės perduotą ilgalaikį turtą duomenų nėra.

Apklauskos duomenimis, Utenos rajono savivaldybė pagal galimybes sudaro sąlygas naudotis savo posėdžių salėmis įvairiems jaunimo renginiams, skolina techninę įrangą (pvz., multimedijos

projektoriai) jaunimo renginiams, suteikia galimybę naudotis jai pavaldžių biudžetinių įstaigų įranga ir patalpomis be mokesčio, jei vykdoma jaunimo nekomercinė veikla.

Metodikos indikatorius „Savivaldybės institucijų ir įstaigų partnerystė jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų projektuose ir programose“ vertinamas vidutiniškai (3 lygis). Per pastaruosius metus buvo nuolat finansuojami tarptautiniai jaunimo projektai: „Youth for nature/Jaunimas gamtai“ (žr. 9 psl.), Utenos Adolfo Šapokos gimnazijos Erasmus+ programos lėšomis - „Mokinių verslumo iniciatyvos jų profesiniam orientavimui ir pažangos skatinimui“, kurio tikslas – mokinių profesinis orientavimas ir savęs pateikimas darbo rinkoje bei privataus verslo kūrimas, Dauniškio gimnazijos projektas „Math About Us“ (2 3315 Eur) , siekiant tobulinti matematinius gebėjimus ir kelti motyvaciją ugdymuisi, taip pat įgyvendintas projektas „Women in STEM“, skatinant merginas domėtis gamtos mokslais, virtualusis eTwinning projektas „Training for LIFE: Leadership Initiative For Europe, siekiant skatinti jaunimo lyderystės iniciatyvas.

Metodikos indikatorius „Pagalba kuriant ir palaikant ryšius ir bendradarbiavimą nacionaliniu ir tarptautiniu lygiu“ vertinamas blogai (3 lygis). Utenos rajono savivaldybė, siekdama užtikrinti kokybišką jaunimo politikos įgyvendinimą ir plėtrą, stiprinti jaunimo ir su jaunimu dirbančias organizacijas, kartu su JRD, LiJot ir UVJOS „Apskritasis stalas“ 2014 m. kovo 17 d. pasirašė keturšalio bendradarbiavimo protokolą Nr. 1F-25-(6.26). Taip pat UVJOS „Apskritasis stalas“ yra pasirašęs sutartis su Utenos teritorine darbo birža projekto „Pasitikėk savimi“ veiklai vykdyti, su rajono savivaldybe, Lietuvos jaunimo organizacijų taryba (trišalė sutartis dėl finansavimo 2014-2015 metams).

Utenos rajono savivaldybė bendradarbiauja su Švedijos Lidčopingo, Latvijos Preilių rajono savivaldybėmis, Čekijos Trebono, Lenkijos Chelmo, Italijos Pontinijos ir Ukrainos Kovelio miestais. Miestai sutarė bendradarbiauti kultūros, švietimo, turizmo ir sporto srityse. Iš pokalbių su nariais galima daryti išvadą, kad mažai jaunimo atstovų dalyvauja bendradarbiaujančių su Utena miestų veiklose.

Metodikos 4 srities indikatorius „Renginių jauniems žmonėms ir jaunimo bei su jaunimu dirbančioms organizacijos organizavimas“ vertinamas labai gerai (5 lygis). Finansavimas iš rajono savivaldybės biudžeto renginiams vykdyti skiriamas iš jaunimo užimtumo programos Jaunimo NVO, tokiu būdu organizacijos pasirašo sutartis, užtikrindamos, kad planuojami (norimi) renginiai įvyks. Per ataskaitinį laikotarpį organizuoti renginiai: „Gyvenimas kitokiu ritmu“, „Gatvės muzikos diena“, „Jaunimo taškas“, Tarptautinės jaunimo dienos minėjimas, „Jaunimas savivaldybėje“, „Jaunimo apdovanojimai“, „Bėgimas mes su tavimi“, „Helovinas“, „Revolution festivalis“ ir kt. Respondentų nuomone, pvz. renginys „Jaunimo taškas“ vertinamas labai gerai sutinka arba visiškai sutinka 72 proc. apklaustųjų (19 pav.).

2012 m. atgaivintas hip-hop subkultūros renginys „Gyvenimas kitokiu ritmu“ (GKR). Gatvės kultūra – tai iš naujo atgimstantis ir kas dieną populiarėjantis stilius. Šios kultūros privalumas tas, jog ji neapsiriboja tik muzika, tai ir „graffiti“ piešiniai, šokiai, repo kovos, repavimas „freestyle“ stiliumi. Festivalis - socialiai atsakingas, nes skatina spręsti tokias problemas, kaip alkoholio, narkotikų vartojimas, rūkymas, diskriminacija, pasyvus jaunų žmonių dalyvavimas Seimo ar savivaldų rinkimuose.

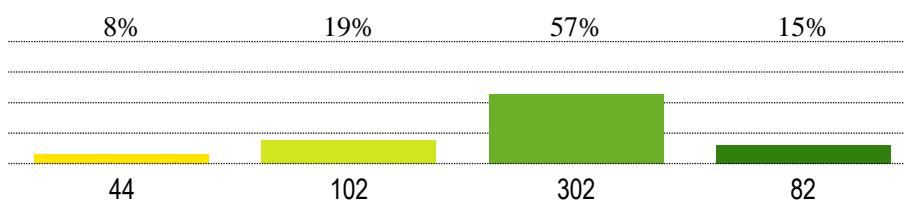
Taip pat 2012 m. pradėta organizuoti jaunimo iniciatyva – „Jaunimas savivaldybėje“. Renginio metu jaunuoliams suteikiama galimybė pamatyti, kokia yra Utenos rajono savivaldybė iš arti, t. y. kaip priimami svarbūs sprendimai ir koks vyksta darbas. Tokia veikla padeda lengviau suprasti jaunimo politikos įgyvendinimą bei pozicijų formavimą Utenos rajone bei šalyje.

Utenos kolegijos studentų atstovybės (toliau - UKSA) renginiai – „Fuksų maras“, „Paskutinis patepimas“, „Sunglasses at night“ - skatina atvykusių studentų integraciją į bendruomenę, pozityvaus laisvalaikio leidimą, svaigalų vartojimo prevenciją. UKSA, atsižvelgdama į jaunimo nedarbo problemą ir įvertindama jauno žmogaus profesinio informavimo ir orientavimo būtinybę, 2014 m. organizavo Karjeros savaitę „Ateik, sužinok, studijuok“. Renginių metu jaunuoliai dalyvavo sėkmės istorijų diskusijoje, profesinio orientavimo renginiuose, galėjo dalyvauti paskaitose bei buvo organizuotos sporto žaidynės.

Dar vienas sėkmingas projektas - „X karta“, skirtas jaunų žmonių lyderystės savybių ugdymui, komandinio darbo įgūdžių formavimui. Projekto metu organizuoti renginiai skatino jaunų žmonių ir politikų bendradarbiavimą, lietė jaunimo emigracijos ir nedarbo tematikas.

Kasmet šalyje vykstantys renginiai – akcija „Darom“, „Gatvės muzikos diena“ organizuoti ir Utenoje.

Finansavimas organizacijoms, kurios vykdė renginius, buvo skiriamas ne tik renginiams, bet ir kitai projektinei veiklai (2 lentelė).

19 pav. Renginio „Jaunimo taškas“ vertinimas (pritariančių proc.)

4 srities Jaunų žmonių veiklos finansavimo išvados. Apibendrinant Utenos rajono jaunimo organizacijų, palaikytų iniciatyvų finansinę, materialinę ir kitokią paramą, savivaldybės skiriamą jaunimo politikos įgyvendinimui, ši sritis vertinama **gerai (4 lygis)**. Pateikiamos tokios išvados:

- Savivaldybės skiriama finansinė ir kita parama jaunimo veiklai per ataskaitinį laikotarpį yra pakankama.
- Vienas iš privalumų yra tai, kad bendruose konkursuose dėl finansinės paramos jaunimo ir jaunimui skirtų organizacijų veiklai dalyvauti negali biudžetinės įstaigos, tokiu būdu sudaromos didesnės galimybės pasinaudoti finansine parama tik jaunimo nevyriausybinėms organizacijoms, neformalioms jaunimo grupėms.
- Savivaldybė investuoja į kokybišką jaunimo NVO projektų kūrimą - moko, šviečia jaunimo NVO apie jų galimybes gauti savivaldybės paramą, apie paraiškų rengimą, savivaldybės prioritetus, tokiu būdu užtikrinamas geresnis jaunimo poreikių ir savivaldybės prioritetų suderinamumas.
- Savivaldybė nuolat skirai finansavimą jaunimo renginių, iniciatyvų įgyvendinimui.

Rekomendacijos:

1. Užtikrinti nuolatinį jaunimo politikos plėtros finansavimą įvairioms jaunimo organizacijų veiklos sritims.
2. Aktyviai skatinti verslo įmones prisidėti prie jaunimo organizacijų veiklos projektų finansavimo.

3. Savivaldybei nuolat terikti pagalbą kuriant ir palaikant ryšius ir bendradarbiavimą nacionaliniu ir tarptautiniu lygmenimis.
4. Glaudžiai bendradarbiauti su jaunimo organizacijomis ir tarptautiniais partneriais įgyvendinant bendrus projektus.
5. Utenos rajono savivaldybė turėtų ieškoti patalpų jaunimo organizacijų veiklai vykdyti.

5 SRITIS. TARPŽINYBIŠKUMAS, TARPSEKTORIŠKUMAS

Metodikos 5 srities indikatorius „Jaunimo atstovavimas savivaldybės jaunimo reikalų taryboje (toliau – JRT) aktualiose komisijose, laikinosiose ir nuolatinėse darbo grupėse, stebėsenos komitetuose ir kitose struktūrose, sukurtose tarpsektorinio bendradarbiavimo principais (vietos veiklos grupės, metodinė taryba prie teritorinės darbo biržos ir kt.)“ vertinamas gerai (4 lygis). Atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos jaunimo politikos pagrindų įstatymo 8 straipsnį, kuris reglamentuoja, kad savivaldybės tarybos sprendimu gali būti sudaromos nuolatinės ar laikinos savivaldybės jaunimo reikalų tarybos, Utenos rajono savivaldybės taryba 2015 m. birželio 25 d. sprendimu Nr. TS – 186 patvirtino Utenos rajono savivaldybės jaunimo reikalų tarybos nuostatus. Šių nuostatų 10-15 punktuose reglamentuota delegavimo į jaunimo reikalų tarybą tvarka. 10 punktas teigia, kad Jaunimo taryba lygiateisės partnerystės pagrindu sudaroma iš Utenos rajono savivaldybės institucijų ar įstaigų bei jaunimo organizacijų atstovų. Jaunimo organizacijų atstovus į Jaunimo tarybą deleguoja Utenos rajono savivaldybėje veikianti regioninė jaunimo reikalų taryba. Nuostatų 14 punktas reglamentuoja, kad Jaunimo tarybos pirmininką ir pavaduotoją išrenka Jaunimo tarybos nariai pirmo posėdžio metu. Jaunimo tarybos pirmininku išrinkus Utenos rajono savivaldybės institucijos ar įstaigos atstovą, Jaunimo tarybos pirmininko pavaduotoju turi būti išrinktas jaunimo organizacijų atstovas. Jaunimo tarybos pirmininku išrinkus jaunimo organizacijų atstovą, Jaunimo tarybos pirmininko pavaduotoju turi būti išrinktas Utenos rajono savivaldybės institucijos ar įstaigos atstovas.

Jaunimo politikos pagrindų įstatymo 2 straipsnio dalyje yra apibrėžta regioninės jaunimo organizacijų tarybos sąvoka. Šiuo metu Utenos rajono savivaldybėje jaunimo organizacijoms atstovauja Utenos visuomeninių jaunimo organizacijų sąjunga „Apskritasis stalas“ (toliau-UVJOS „Apskritasis stalas“). Kadangi jaunimo organizacijų atstovavimo funkciją atlieka UVJOS „Apskritasis stalas“, todėl 6 narius į Jaunimo reikalų tarybą turi teisę deleguoti „Apskritojo stalo“ prezidentas. Kitus 6 jaunimo tarybos narius deleguoja Utenos rajono savivaldybės taryba.

Atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos teisės aktus, kurie reglamentuoja, kad jaunimo atstovai turi būti deleguojami į komisijų, darbo grupių ir kitų struktūrų sudėtį, vertinimo metu nustatyta, kad jaunimo atstovai, JRK atstovauja jaunimo interesams rajono komisijose, darbo grupėse: Utenos teritorinės darbo biržos jaunimo metodinėje taryboje, Jaunimo garantijų iniciatyvos įgyvendinimo komisijoje, jaunimo veiklos programų finansavimo komisijoje, Jaunimo reikalų taryboje, savivaldybės prekybos žmonėmis ir narkotikų kontrolės komisijoje, rajono savivaldybės nevyriausybinių organizacijų komisijoje, savivaldybės miesto renginių organizaciniame komitete, Utenos miesto vietos veiklos grupėje, Jaunimo politikos Utenos rajono savivaldybėje kokybės vertinimo vertintojų grupėje. Utenos rajone į rajono savivaldybės ar kitų institucijų komisijų ar darbo grupių sudėtį jaunimo atstovus deleguoja UVJOS „Apskritasis stalas“ raštu „Dėl atstovo

delegavimo“. Patvirtinantys dokumentai dėl jaunimo atstovų rajono savivaldybės tarybos sprendimai, savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymai adresu: <http://www.svietimas.utena.lm.lt/TVS/aktuali-informacija-dokumentai>.

Metodikos 5 srities indikatorius „Savivaldybės suteikti įgaliojimai ir resursai JRT (ar kitai struktūrai) dalyvauti priimant sprendimus, jų atsakomybė“ vertinamas gerai (4 lygis). Vadovaujantis Utenos rajono savivaldybės tarybos 2009 m. kovo 26 d. sprendimu Nr. TS – 61 patvirtintais Utenos rajono savivaldybės jaunimo reikalų tarybos nuostatais, rajono savivaldybėje JRT turi teisę teikti pasiūlymus visoms valstybės ir savivaldybės institucijoms ir įstaigoms, pagal kompetenciją ištraukti į planavimo procesus. JRT neturi finansinių išteklių, tačiau žmogiškieji išteklių yra pakankami įgyvendinti jai išskeltus uždavinius ir spręsti jaunimui aktualius klausimus. Utenos rajono savivaldybės plėtros strateginiame plane 2011-2017 m. nėra numatyta JRT lėšos jaunimo politikai vykdyti. Tačiau JRT kasmet teikia veiklos ataskaitas Utenos rajono savivaldybės tarybai. JRT ataskaitos, veiklos planai ir protokolai skelbiami viešai adresu: <http://www.svietimas.utena.lm.lt/TVS/utenos-jaunimo-reikal-taryba>.

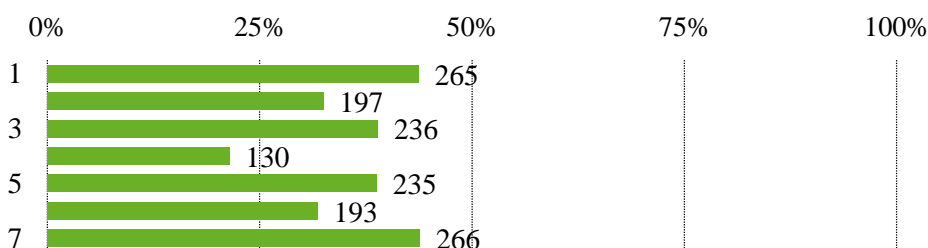
Metodikos 5 srities indikatorius „Suinteresuotų įstaigų ir organizacijų įtraukimas į SJRT (ar kitos struktūros) sudėtį, jų įtaka savivaldybės strateginio planavimo dokumentams“ vertinamas vidutiniškai (3 lygis). Pažymėtina, kad rajone yra į JRT sudėtį ir veiklą įtrauktos suinteresuotų organizacijų atstovai. Į JRT sudėtį įtraukti 6 organizacijų atstovai. (http://www.svietimas.utena.lm.lt/TVS/images/stories/jaunimo/2015_08_27_jrt_sudetis.pdf). Į Utenos rajono savivaldybės strateginio planavimo dokumentų rengimą, įgyvendinimą, stebėseną nėra įtraukti jaunimo atstovai, tačiau jų interesams atstovauja JRK.

Metodikos 5 srities indikatorius „SJRT (ar kitos struktūros) kompetencijų vystymas gerinant veiklos efektyvumą ir kokybę“ vertinamas gerai (4 lygis). JRT veiklos efektyvumui gerinti, nariai turi galimybę dalyvauti mokymuose. Per ataskaitinį laikotarpį JRT bent kartą metuose tobulino savo kompetencijas JRD ar kitų institucijų organizuojuose mokymuose, seminaruose ir konferencijose: 2013 m. kovo mėn. vyko diskusija Utenos, Švenčionių, Visagino, Molėtų, Zarasų, Ignalinos savivaldybių organizacijų ir savivaldybių jaunimo reikalų tarybų veiklos efektyvumui didinti; 2014 m. dalyvauta JRD mokymuose „Darbas jaunimo grupėms ir sunkaus elgesio jaunimu, siekiant sirpinti dalykines kompetencijas“, „Mokomieji vizitai į atvirus jaunimo centrus“, „Jaunimo NVO bendradarbiavimas su vietos savivalda“, „Darbo su jaunimu forumas 2014“, „Antrasis dešimtmetis ES: ką galime nuveikti Lietuvos regionuose?“, „Pilietinės visuomenės ir savivaldybės bendradarbiavimas. Kaip padaryti geriau?“, „Europa regionams – regionai Europoje“, „Erasmus +“, „Viešojo kalbėjimo ir streso valdymo“, „Kritinis mąstymas neformaliai ugdymui: patirtis ir galimybės“, „Dokumentų valdymas ir raštvedyba“, „Įsidarbinimo galimybių barometro pristatymas jaunimui“, „Verslumas: naujo verslo pradžia arba sėkminga esamo verslo plėtra“, „Jaunimo ir vaikų konsultavimo bei informavimo paslaugų teikimas viešojoje erdvėje“, „Nuo idėjos iki verslo“, Jaunimo reikalų departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos struktūrinio dialogo konferencijoje „Įsitrauk!“. JRT įgytos žinios teikiamos jaunimui mokymų, individualių konsultacijų metu, taip pat aptariamose JRT posėdžių metu.

Indikatorius „Jaunimo politikos sričių, temų, klausimų aprėptis“ vertinamas gerai (4 lygis), nes JRT veikla turi aprėpti visas jaunimo politikos sritis, pradedant jaunimo interesų užtikrinimu atskirose viešosios politikos srityse – švietimas ir mokslas, kultūra, sportas, darbas ir užimtumas, būstas, sveikata ir baigiant neformaliu jaunimo ugdymu (si). Per ataskaitinį laikotarpį JRT nagrinėjo per 70 klausimų, JRT protokolai skelbiami viešai adresu:

<http://www.svietimas.utenal.m.lt/TVS/utenos-jaunimo-reikal-taryba>. Vertinimo metu aptartas ir indikatorius „Tarpinstitucinių veiklų planavimas, organizavimas, išteklių apjungimas“ (3 lygis). Nutarta, kad JRT planuoja veiklas, pasitelkiant įvairius sektorius. Taip pat Utenos rajono savivaldybės interneto svetainės www.utenal.m.lt skiltyje „Jaunimui“ yra kaupiama informacija apie jaunimą, vykdomas veiklas ir kt.

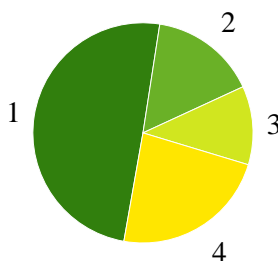
Didelis dėmesys buvo skirtas respondentų nuomonės apklausai dėl jaunimo politikos sričių, kurios turėtų būti daugiau įtraukiamos į savivaldybės tarybos, administracijos, JRT svarstomus klausimus. Apklauskos dalyviai nurodė, kad jiems aktualiausias temas yra švietimas (44 proc.), socialinė veikla ir sportas (39 proc.), savanorystė (44 proc.) (20 pav.).

1	Švietimas	44 %
2	Verslumas	33 %
3	Socialinė veikla	39 %
4	Jauna šeima ir būstas	21 %
5	Sportas	39 %
6	Pagalba socialiai pažeidžiamam jaunimui	32 %
7	Savanorystė	44 %

20 pav. Jaunimo politikos sritys, kurios turėtų būti įtrauktos į rajono savivaldybės struktūrų veiklą (proc.)

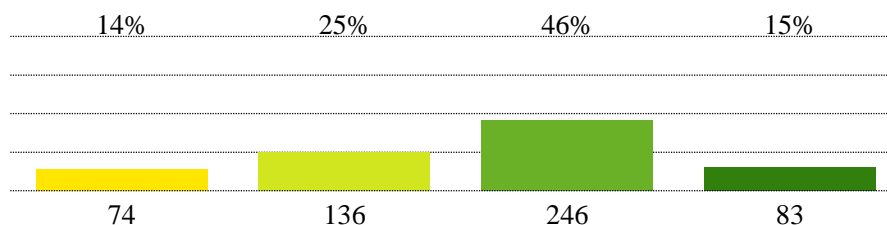
Galima pasidžiaugti, kad 23 proc. apklaustųjų jaunuolių mano, kad jaunimo politikos klausimai vis labiau įtraukiami į savivaldybės veiklą, tačiau 50 proc. – „negali atsakyti“ (21 pav.).

1	Negaliu atsakyti	50 %	301
2	Nėra reikšmingų pokyčių	16 %	95
3	Jaunimo politikos klausimai vis mažiau įtraukiami į savivaldybės veiklą	12 %	70
4	Jaunimo politikos klausimai vis labiau įtraukiami į savivaldybės veiklą	23 %	140

21 pav. Jaunimo nuomonė dėl jaunimo politikos klausimų įtraukimo į rajono savivaldybės politiką (proc.)

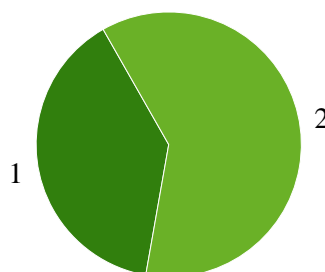
Respondentai, atsakydami į klausimą „Įvertinkite, ar pakankamai gaunate informacijos“, nurodė, kad „ko gero sutinka“ ir „visiškai sutinka“ (61 proc.) (22 pav.).

22 pav. Jaunimo nuomonė apie svarstomus ir priimtus jaunimui aktualius klausimus rajono savivaldybėje (proc.).

Metodikos 5 srities indikatorius „Apsikeitimas aktualia informacija SJRT“ vertinamas gerai (4 lygis). JRT nariai periodiškai (kartą per savaitę) apsikeičia aktualia informacija ne tik struktūros viduje (el. paštu, socialinio tinklo grupėje), bet ir apie priimtus nutarimus skelbia savivaldybės administracijos interneto svetainėje www.utena.lt skiltyje „Jaunimo reikalų taryba“.

Kalbant apie rajono jaunimo informavimą apie JRT veiklą, remtasi vertinimo metu atliktos apklausos duomenimis. Nustatyta, kad 39 proc. apklaustųjų žino apie JRT veiklą (23 pav.).

1	Taip	39 %	230
2	Ne	61 %	360

23 pav. Jaunimo informavimas apie Jaunimo reikalų tarybos veiklą (proc.)

Metodikos 5 srities indikatorius „Veiklos efektyvumo į(si)vertinimas. Gerosios praktikos sklaida“ vertinamas silpnai (2 lygis). Jaunimo politikos veiklos įsivertimas savivaldybėje atliekamas epizodiškai. Kelis kartus savivaldybėje vykdytos apklausos dėl jaunimo veiklos. Išsamų dalyvavimo jaunimo politikos įgyvendinime įsivertinimą, kuriame dalyvavo 584 Utenos rajono savivaldybės jaunuolių, atliko vertintojų grupė. Apibendrintus ir atskirus apklausos rezultatų duomenis gali naudoti Utenos rajono gimnazijų ir progimnazijų mokiniai, analizuoti savo institucijų jaunimo nuomonę apie situaciją Utenos rajone ir mokyklose. Dalį atlikto įsivertinimo

duomenų, išvadų ir įžvalgų naudoja vertinimo grupės nariai kaip pagrindimą, atliekant Jaunimo politikos kokybės vertinimą Utenos rajono savivaldybėje.

Tarpžinybiškumo, tarpsektoriškumo srities vertinimo išvados. Apibendrinant Utenos rajono jaunimo reikalų tarybos veiklos efektyvumą ir kokybę, pagal vertinimo metu atliktą analizę, ši sritis vertinama **gerai (4 lygis):**

- Jaunimo politikos kryptys ir įgyvendinimo priemonės numatytos Utenos rajono jaunimo politikos 2011-2017 m. strategijoje.
- Jaunimas atstovauja rajono savivaldybės jaunimo reikalų taryboje, aktualiiose komisijose, darbo grupėse ar kitose struktūrose.
- Savivaldybėje veikia Jaunimo reikalų taryba, suformuota pariteto principu.
- JRT sprendimai yra rekomendacinio pobūdžio, tačiau turi įtakos savivaldybės politikos formavimui.
- Formuojant savivaldybės politiką, JRT veikia aktyvi, pateikiama nemažai pasiūlymų rajono savivaldybės įstaigoms, dirbančioms su jaunimu.
- Rengiami metiniai JRT veiklos planai, tačiau už jų įgyvendinimą daugiau atsakomybės reikėtų priskirti konkrečioms JRT nariams.
- Rajono savivaldybė pagal savo galimybes vykdo įvairius jaunimui skirtus projektus, dalyvaudama nacionalinėse ir ES struktūrinės paramos programose.

Rekomendacijos:

1. JRT rekomenduojama atlikti veiklos efektyvumo į(si)vertinimą reguliariai.
2. Organizuoti gerosios praktikos sklaidą.
3. Utenos rajono savivaldybei, sprendžiant jaunimui aktualius klausimus, aktyviau bendradarbiauti su kitomis institucijomis, ne tik vykdant JRT veiklą.
4. Planuojant JRT veiklas, atsižvelgti į rajono savivaldybės įgyvendinamų programų ir priemonių atitikimą nacionalinės jaunimo politikos prioritetams.
5. Rekomenduojama aktyviau dalyvauti nacionalinėse ir ES struktūrinės paramos programose, stengiantis į projektinę veiklą daugiau įtraukti jaunimo.

6 SRITIS. JAUNIMO MOKYMAI IR KONSULTAVIMAS

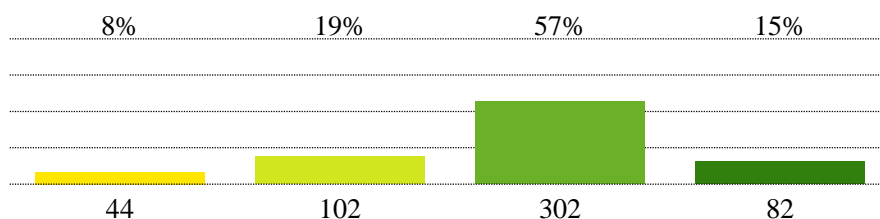
Metodikos 6 srities indikatorius „Mokymų ir konsultavimo poreikio žinojimas, prieinamumas ir atitiktis jaunimo poreikiams“ vertinamas gerai (4 lygis). Žinoma, kad UVJOS „Apskritasis stalas“ kasmet daro jaunimo organizacijų mokymų poreikių analizę, vykdo apklausas, siekiant išsiaiškinti ne tik organizacijų, bet ir jaunuolių, kurie nepriklauso organizacijai, mokymų poreikius. Utenos rajono 2012-2016 metų jaunimo politikos strategijoje yra numatyti mokymai, kurie yra viešai skelbiami ir į kuriuos gali ateiti visi norintys. Vertinimo metu organizuojant apklausą, respondentai nurodė, kad jų poreikius atitinka organizuojamų mokymų, konsultacijų turinys (72 proc.) (24 pav.).

Siekiant nustatyti jaunimo problemas, išsiaiškinti, su kokio socialinio sluoksnio jaunimu mažiausiai dirbama, kokias priemones galima būtų taikyti ateityje, 2012 m. Utenos rajono savivaldybėje buvo suorganizuoti 5 renginiai – mokymai, diskusijos, pristatymai, kuriuose dalyvavo per 80 jaunimo ir suinteresuotų organizacijų atstovų. Į užsėdimus buvo kviečiami savivaldybės

tarybos nariai, administracijos darbuotojai, jaunimo politiką vietos lygmeniu įgyvendinančios institucijos, jaunimo organizacijų, seniūnijų, Utenos teritorinės darbo biržos atstovai ir kt. suinteresuoti asmenys.

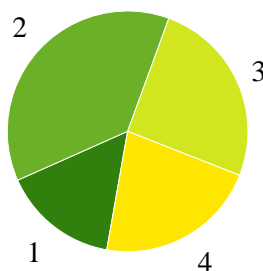
Taip pat per ataskaitinį laikotarpį vyko Utenos rajono jaunuoliams mokymai socialinės įtraukties ir verslumo tema. Juos paskatino 2014 m. pradžioje Europos Sąjungos Tarybai pradėjusios pirmininkauti Graikijos iškeltas prioritetas jaunimo politikos srityje – išsiaiškinti, kaip jaunų žmonių verslumas gali prisidėti prie socialinės atskirties mažinimo. Taip pat 2014 m. organizuota diskusija „Aš Europoje“. Diskusijoje dalyvavo Europos jaunimo parlamento prezidentas Matas Pajarskas, Utenos jaunimo organizacijų atstovai, svečiavosi Utenos kolegijos studentai iš Turkijos ir Latvijos. Dalyvauta JRD mokymuose „Darbas su jaunimo grupėmis ir sunkaus elgesio jaunimu, siekiant stiprinti dalykines kompetencijas“, „Mokomieji vizitai į atvirus jaunimo centrus“ ir kitų Lietuvos institucijų renginiuose ir konferencijose: „Jaunimo NVO bendradarbiavimas su vietos savivalda“, „Savivaldybių jaunimo reikalų tarybos forumas“, „Jaunimo NVO bendradarbiavimas su vietos savivalda“, „Darbo su jaunimu forumas 2014“, „Antrasis dešimtmetis ES: ką galime nuveikti Lietuvos regionuose?“, „Pilietinės visuomenės ir savivaldybės bendradarbiavimas. Kaip padaryti geriau?“, „Europa regionams - regionai Europai“, įgytos žinios teikiamos jaunimui mokymų, individualių konsultacijų metu. Taip pat pagal poreikį organizuoti rajono jaunimo organizacijų lyderių susitikimai.

Darytina išvada, kad apklausoje dalyvavę jaunuoliai žino apie organizuojamus mokymus tiek iš savivaldybės, tiek iš jaunimo organizacijų, mokyklos ir kitų įstaigų. Taip pat jie gali kreiptis šį jaunimo konsultavimo taškus, pvz., Utenos *Eurodesk*, *Europedirect*, UVJOS „Apskritasis stalas“, savivaldybę, atvirą jaunimo erdvę, verslo informavimo centrą ir kt.

24 pav. Utenoje organizuojamų mokymų, konsultacijų turinio atitiktis jaunimo poreikiams (proc.)

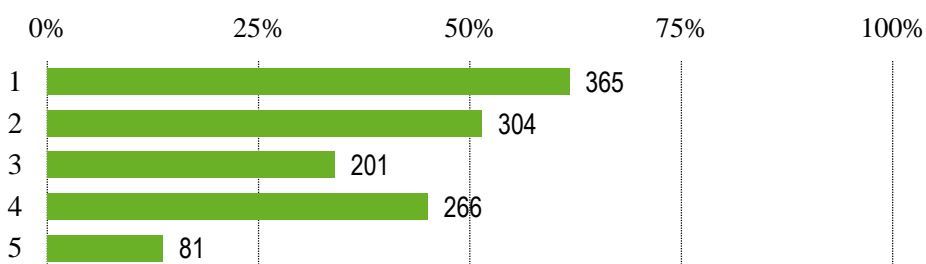
Vertinimo metu respondentai, atsakydami į anketos klausimą „Ar dažnai sužinai apie galimybę dalyvauti jaunimui skirtuose mokymuose ir juose dalyvauji?“, nurodė, kad dažnai sužino informaciją apie mokymus, tačiau retai juose dalyvauja (37 proc.) arba jiems mokymai nėra aktualūs (22 proc.) (25 pav.).

1	Dažnai sužinau apie mokymus ir juose dalyvauju	16 %	92
2	Dažnai sužinau apie mokymus, tačiau retai juose dalyvauju	37 %	220
3	Informacija apie galimybes dalyvauti mokymuose mane pasiekia retai, norėčiau dažniau apie tai išgirsti	25 %	150
4	Informacija apie galimybes dalyvauti mokymuose mane pasiekia retai, man ji nėra svarbi	22 %	129

25 pav. Informacija apie mokymo poreikį jaunuoliams (proc.)

Metodikos 6 srities indikatorius „Informacijos ir įgytos patirties perdavimo bei sklaidos užtikrinimas“ vertinamas patenkinamai (3 lygis). Pagrindiniai informacijos perdavimo šaltiniai: draugai, socialiniai tinklai, mokymo įstaigos, plakatai ir skrajutės (26 pav.). Svarbu paminėti, kad informacija dalinasi su jaunimu JRT, JRK, jaunimo organizacijų nariai, jaunimo atviros erdvės konsultantai. Taip pat Utenos rajone didelis skaičius jaunimo organizacijų turi savo internetinius puslapius, vietiniame radijuje vedama jaunimo laida, jaunimo veikla atsispindi periodiškai vietiniuose laikraščiuose. Rajone nėra atlikta mokymų ir konsultacijų poreikių tyrimo, todėl negalima identifikuoti nei poreikio, nei laukiamų pokyčių.

1	Iš draugų	62%
2	Iš socialinių tinklų	51 %
3	Iš plakatų, skrajučių	34 %
4	Iš mokymo įstaigų	45 %
5	Apie minėtas veiklas nežinau	14%

26 pav. Informacijos ir įgytos patirties perdavimo bei sklaidos užtikrinimo šaltiniai (proc.)

Metodikos indikatorius „Mokymų vadovų, su jaunimu dirbančių darbuotojų, jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų lyderių kompetencija, jų rengimo ir kvalifikacijos tobulinimo užtikrinimas, sudarytos galimybės dalyvauti tarptautiniuose kvalifikacijos kėlimo mokymuose“ vertinamas patenkinamai (3 lygis). Vertinimo metu analizuojant Metodikos 1-ąją sritį, buvo aprašyta rajono savivaldybės JRK kompetencija ir galimybių sudarymas dalyvauti mokymuose. Taip pat vertinimo metu kalbėtasi su Utenos jaunimo mokyklos atviros jaunimo erdvės direktore, kuri užtikrina, kad nuolat sudaromos sąlygos atviros jaunimo erdvės jaunimo konsultantams tobulinti kvalifikaciją mokymuose ir seminaruose.

Atsižvelgiant į UVJOS „Apskritasis stalas“ duomenis, siekiant ugdyti Utenoje veikiančių jaunimo organizacijų lyderių kompetencijas, mažiausiai kartą per ketvirtį organizuojami lyderių klubo susitikimai, kurių metu siekiama išsiaiškinti esamą situaciją jaunimo NVO, priimami

sprendimai dėl bendrų rezoliucijų, formuojama vieninga nuomonė jaunimo politikos klausimais. Siekiant išsiaiškinti jaunimo lyderių poreikius atliekamos apklausos, remiantis jų rezultatais organizuojami įvairių sričių mokymai, diskusijos, seminarai, susiję su NVO veiklų tęstinumu, projektų rengimu, išorine bei vidine komunikacija, viešuoju kalbėjimu, komandos formavimu. Per ataskaitinį laikotarpį seminarai buvo organizuojami pagal poreikį ciklais arba pavieniai. Taip pat UVJOS „Apskritasis stalas“ siekė ne tik kelti esamų lyderių kompetencijas, bet ir organizavo naujų NVO lyderių ugdymą. Buvo rengiami ir vykdomi UVJOS „Apskritasis stalas“ bei kitų rajono jaunimo NVO veiklų pristatymai 7-10 klasių mokiniams rajono mokyklose. Taip pat organizuoti išplėstiniai mokymai jaunimo organizacijų veiklose nedalyvaujančiam jaunimui ir naujiems jaunimo organizacijų nariams (pvz., vasaros forumo metu; jaunimo stovykloje „Jaunimo zona“).

Analizuojant Utenos rajono 2012-2016 metų jaunimo politikos strategiją, kurioje yra numatyti seminarai ir mokymai, tačiau kyla neaiškumų, kokiais tyrimais remtasi juos planuojant, nes jaunimo manymu, šiai dienai ne visi yra tikslingi, bet dalis jų gali būti naudingi, pvz., finansinis raštingumas.

Iš apklausos rezultatų matyti, jog 37% respondentų teigia dažnai sužinantys informaciją apie mokymus, tačiau retai juose dalyvauja, ir tik 16% - žino apie mokymus ir juose dalyvauja (25 pav.).

Jaunimo mokymų ir konsultavimo srities vertinimo išvados. Ši sritis vertinama vidutiniškai (3 lygis).

- Savivaldybėje nėra atliekami periodiniai tyrimai, kokių mokymų jaunuoliai pageidautų.
- Jaunimas turėtų ieškoti įvairesnių būdų komunikacijai vykdyti, įtraukiant ne tik aktyvų jaunimą į mokymo procesą.
- Turėtų atsirasti patrauklios formos jaunimo NVO pranešant apie save, kaip atvirų durų dienos, praktiniai užsiėmimai ir pan.
- Savivaldybės aktyvus jaunimas pakankamai gerai žino apie jaunimo veiklos (mokymai, seminarai) galimybes, informacija juos pasiekia, tačiau vangiai juose dalyvauja.
- Nors vietos žiniasklaida bendradarbiauja su jaunimu ir nemokamai skelbia jaunimui aktualią informaciją, jos trūksta.

Rekomendacijos:

1. Rekomenduojama aktyviau jaunimui skleisti informaciją, naudojant populiarias informacijos gavimo priemones (elektroniniu paštu, per jaunimo interneto svetaines, per socialinius tinklus, draugas-draugui ir pan.).
2. Plačiau viešinti jaunimui skirtų interneto svetainių adresus.
3. Skatinti jaunimo ir su jaunimu dirbančias organizacijas aktyviau vykdyti jaunimo informavimo veiklą.
4. Viešinti jaunimo informavimo ir konsultavimo galimybes, vykdomas Utenoje.
5. Organizuoti nuoseklius NVO vadybos mokymus, apimančius planavimo, motyvavimo, žmoniškųjų išteklių ir komunikacijų temas, ir praktiškai įvertinti temų aktualumą ir pokyčius organizacijose.
6. Užtikrinti su jaunimu dirbančių darbuotojų ir jaunimo organizacijų lyderių kompetencijų ugdymą, suteikiant galimybę įgyti patirties tarptautiniuose renginiuose.
7. Periodiškai atlikti jaunimui skirtų mokymų ir konsultacijų poreikių tyrimus.

7 SRITIS. ATLIKTI JAUNIMO TYRIMAI IR APKLAUSOS

Renkant informaciją apie Metodikos indikatorius „Jaunimo apklausos savivaldybėje pagal atskiras sritis“ (3 lygis) ir „Bendrieji jaunimo padėties tyrimai (apimantys visas Jaunimo politikos pagrindų įstatyme nurodytas jaunimo politikos įgyvendinimo sritis)“ (3 lygis), išsiaiškinta, kad UVJOS „Apskritasis stalas“ renka duomenimis ir vykdo apklausas, siekiant išsiaiškinti esamą jaunimo NVO situaciją (žiūr. 42 psl.). 2012 m. JRD užsakymu buvo rengiamas Utenos rajono jaunimo problemų sprendimo planas 2013-2018 m. šešeriems metams ir priemonių planas trejiems metams. Jis rengtas atsižvelgiant į Utenos rajono savivaldybėje 2011 m. atliktą jaunimo problematikos tyrimą, 2011 m. jaunimo politikos įgyvendinimo kokybės vertinimą.

Taip pat vietos JRK pagal poreikį neperiodiškai vykdo apklausas, tyrimus, susijusius su jaunimo politika rajone:

1. 2014 m. kovo 20 d. UJRT posėdžio metu svarstytas klausimas dėl metodinių rekomendacijų mokyklų mokinių savivaldų veiklai gerinti. Nutarta Švietimo, sporto ir jaunimo reikalų skyriaus vedėjo įsakymu sudaryti darbo grupę ir parengti pavyzdinius Utenos rajono švietimo įstaigos mokinių savivaldos institucijos nuostatus. Atlikus apklausą, parengti rekomendaciniai mokinių savivaldų nuostatai parengti vadovaujantis UJRT protokoliniu nutarimu (2013-10-03 protokolo Nr. (34.36.)-JR-1).

2. 2014 m. spalio 14 d. UJRT svarstytas klausimas dėl savanorystės skatinimo mokyklose. UVJOS „Apskritasis stalas“, matydamas neigiamą požiūrį į savanorystę bei jos pasyvumą mokyklose ir siekdamas skatinti savanorišką veiklą, prašė Utenos jaunimo reikalų tarybos pagalbos dėl savanorystės skatinimo mokyklose. Buvo suorganizuota apskritojo stalo diskusija, kurioje dalyvavo Utenos rajono įstaigų atstovai, turintys patirtį darbe su savanoriais, Utenos jaunimo reikalų taryba. Nutarta 2015 m. įtraukti vieną iš prioritetų – savanoriškos veiklos skatinimas ne tik į jaunimo užimtumo skatinimo programą, bet ir į kitas savivaldybės finansuojamas projektines programas: sporto, kultūros, sveikatos, jaunimo, verslo, aplinkosaugos. Parengta Utenos rajono savivaldybės tinklalapyje skiltis apie savanorystę, kurioje nurodytos įstaigos, galinčios priimti savanorius (<http://www.svietimas.utenal.m.lt/TVS/savanoryste>).

3. Nuo 2014 m. kovo mėnesio Utenos rajone pradėta įgyvendinti jaunimo garantijų iniciatyva per Utenos teritorinę darbo biržą. Jaunimo garantijų iniciatyvos tikslas – užtikrinti, kad visi jaunuoliai iki 29 metų amžiaus, kurie nesimoko, nedirba ir nedalyvauja mokymuose, per keturių mėnesių laikotarpį nuo darbo netekimo arba formaliojo mokymosi užbaigimo gautų pasiūlymą dirbti, mokytis, įskaitant pameistrystės formą arba atlikti praktiką ar stažuotę. Todėl 2014 m. spalio 14 d. UJRT posėdžio metu svarstytas klausimas dėl jaunimo garantijų iniciatyvos įgyvendinimo regionuose. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2014 m. rugpjūčio 19 d. įsakymu Nr. A1-416 patvirtino Jaunimo garantijų iniciatyvos įgyvendinimo tvarkos aprašą, kuriuo vadovaujantis rajono savivaldybėje, bendradarbiaujant su rajono seniūnijomis, Vaikų teisių apsaugos, Socialinių reikalų ir sveikatos apsaugos skyriais prašoma pagelbėti jaunuoliams (toliau-NEETs), kurie nesimoko, nedirba ir nedalyvauja jokiuose mokymuose. Per ataskaitinį laikotarpį renkami duomenys ir vykdoma NEETs apklausa Utenoje.

4. Per ataskaitinį laikotarpį buvo vykdoma jaunimo situacijos savivaldybėje stebėseną.

5. Kasmet vykdoma jaunimo NVO apklausa ir atnaujinami Utenos jaunimo organizacijų duomenys: (<http://www.zinauviska.lt/lt/veikliam-jaunimui/jaunimo-organizacijos/utenosrajonas>).

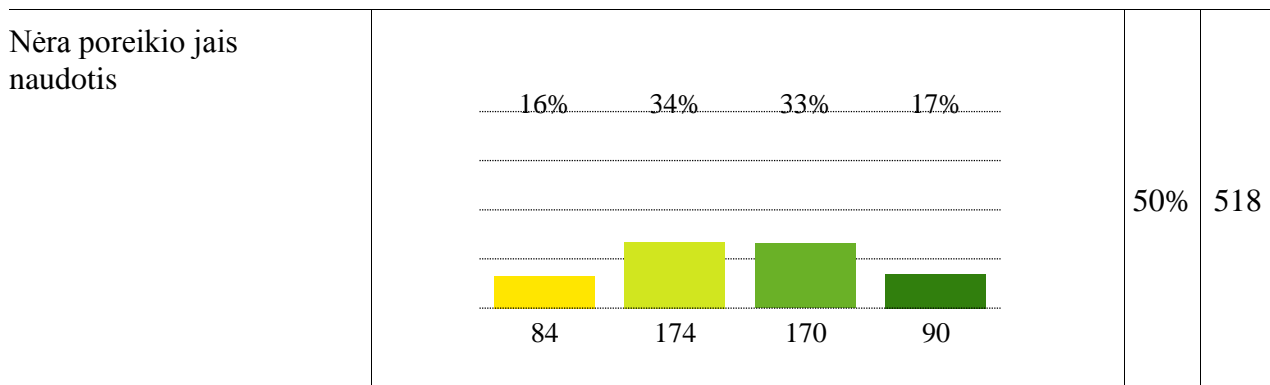
6. 2014 m. vykdyta apklausa „Neformalus švietimas mokyklose, mokinių poreikių tenkinimas ir jo teikiamos galimybės saviraiškai“.

7. JRK atliko tyrimą „Dėl Utenos r. mokinių apklausos „Profesinio orientavimo paslaugų poreikio vertinimo“. Kadangi UJRT posėdyje buvo aptarta profesinio orientavimo svarba jaunuoliui, ugdymo karjerai, profesinio informavimo ir konsultavimo paslaugos. Diskutuota, ar profesinio orientavimo specialistai mokykloje turi mokiniui padėti pasirinkti jaunuoliui tinkamas ugdymo ir užimtumo galimybes ir planuoti būsimo darbo karjerą, ar veikia profesinio orientavimo sistema mokyklose. UJRT nariams buvo pristatyti Utenos jaunimo renginių, skirtų karjerai ugdyti, gerieji pavyzdžiai, kuriuos vykdė Lietuvos moksleivių sąjungos Utenos mokinių savivaldų informavimo centras (renginys „Profesijų savaitė“) ir UVJOS „Apskritasis stalas“ (renginys „Jaunimas savivaldybėje“). Diskutuota apie Utenos verslo informacijos veiklą savivaldybėje, koku būdu jie galėtų prisidėti organizuodami praktikas mokiniams rajono įmonėse ar panašaus pobūdžio renginius Utenoje. Atsižvelgiant į rajono jaunimo reikalų tarybos 2015 m. rugsėjo 9 d. nutarimą (2015 m. rugsėjo 9 d. protokolas Nr. (34.36.)-JR-3) „Dėl profesinio orientavimo paslaugų poreikio vertinimo“ jaunimo reikalų koordinatorius vykdė Utenos rajono mokyklose profesinio orientavimo (karjeros planavimo) stebėseną. Informacija pateikta Utenos rajono jaunimo reikalų tarybai. Išsiaiškinta, kad profesinį orientavimą reglamentuojantys teisės aktai nurodo, jog mokykla turi užtikrinti, kad kiekvienas jaunuolis žinotų, kur, kaip, kada gali gauti ugdymo karjerai, profesinio informavimo ir konsultavimo paslaugas. Mokyklose turi būti paskirtas specialistas, atsakingas už šias veiklas, informacija apie mokymosi galimybes turi būti skelbiama mokyklų el. svetainėse, teikiamos pažintinės išvykos apie profesijas, specialybes, organizuojami karjeros pažinimo užsiėmimai ir kt. Nutarta 2016 m. vykdyti tęstinę profesinio orientavimo veiklos stebėseną mokyklose.

8. Per ataskaitinį laikotarpį organizuota patikra „Mokyklų mokinių savivaldų veiklos vertinimas“. Patikros tikslas – susipažinti, kaip mokyklose vykdoma mokinių savivaldos institucijų veikla. Patikroje dalyvavo 10 Utenos r. švietimo įstaigų. Patikros išvados ir rekomendacijos pateiktos raštu tikrintų Utenos rajono švietimo įstaigų direktoriams.

Nors rajone yra atlikti nacionaliniu lygiu inicijuoti regioniniai tyrimai, tačiau jie nėra visiškai išnaudojami rengiant planus ir programas, jau nekalbant apie jų panaudojimą vertinant rezultatus. Situaciją, vertinant tyrimus, blogina tai, kad turimi tyrimai ir duomenys nėra viešai prieinami, tačiau rezultatai pristatomi suinteresuotoms grupėms.

Vertinimo metu atlikta jaunimo apklausa rodo, kad daliai respondentų nėra poreikio naudotis tyrimų duomenimis (50 proc.), kitiems - jie sunkiai prieinami (52 proc.), tačiau 42 proc. apklaustųjų tvirtina, kad naudojami tyrimų duomenimis (26 pav.).

Manau, kad duomenys sunkiai prieinami	<table border="1"> <tr><th>Kategorija</th><th>Procentas</th><th>Skaičius</th></tr> <tr><td>1</td><td>14%</td><td>70</td></tr> <tr><td>2</td><td>34%</td><td>176</td></tr> <tr><td>3</td><td>39%</td><td>202</td></tr> <tr><td>4</td><td>13%</td><td>66</td></tr> </table>	Kategorija	Procentas	Skaičius	1	14%	70	2	34%	176	3	39%	202	4	13%	66	52%	514
Kategorija	Procentas	Skaičius																
1	14%	70																
2	34%	176																
3	39%	202																
4	13%	66																
Nežinau apie atliekamus tyrimus ir jų duomenis	<table border="1"> <tr><th>Kategorija</th><th>Procentas</th><th>Skaičius</th></tr> <tr><td>1</td><td>13%</td><td>66</td></tr> <tr><td>2</td><td>25%</td><td>134</td></tr> <tr><td>3</td><td>40%</td><td>212</td></tr> <tr><td>4</td><td>22%</td><td>115</td></tr> </table>	Kategorija	Procentas	Skaičius	1	13%	66	2	25%	134	3	40%	212	4	22%	115	62%	527
Kategorija	Procentas	Skaičius																
1	13%	66																
2	25%	134																
3	40%	212																
4	22%	115																
Taip, naudojuosi	<table border="1"> <tr><th>Kategorija</th><th>Procentas</th><th>Skaičius</th></tr> <tr><td>1</td><td>32%</td><td>161</td></tr> <tr><td>2</td><td>26%</td><td>133</td></tr> <tr><td>3</td><td>31%</td><td>159</td></tr> <tr><td>4</td><td>11%</td><td>58</td></tr> </table>	Kategorija	Procentas	Skaičius	1	32%	161	2	26%	133	3	31%	159	4	11%	58	42%	511
Kategorija	Procentas	Skaičius																
1	32%	161																
2	26%	133																
3	31%	159																
4	11%	58																

26 pav. Naudojimas savivaldybėje atliktų tyrimų duomenimis apie jaunimą (proc.)

Atliktų jaunimo tyrimų ir apklausos srities vertinimo išvados. Ši sritis vertinama vidutiniškai (3 lygis);

- Rajono savivaldybėje yra atlikti nacionaliniu lygiu inicijuoti regioniniai tyrimai, tačiau jie nėra visiškai išnaudojami rengiant planus ir programas;
- Nepakankamas panaudojimas vertinant ir įsivertinant jaunimo politikos įgyvendinimą;
- JRK ir jaunimo NVO pagal poreikį neperiodiškai vykdo apklausas ir tyrimus, susijusius su jaunimo politika rajone;
- Turimi tyrimai ir duomenys nėra viešai prieinami, bet rezultatai pristatomi suinteresuotoms grupėms.

Rekomendacijos:

1. Jaunimo NVO savarankiškai kurti pagrindinių tiriamųjų sričių klausimynus ir įgyvendinti periodinius tyrimus rajone.
2. Parengti atliktų jaunimo tyrimų duomenų bazę, kurioje duomenys būtų viešai prieinami.
3. Reguliariai vykdyti apklausas, skirtas jaunimo problemoms spręsti.

8 SRITIS. ĮGYVENDINANT JAUNIMO POLITIKĄ SAVIVALDYBĖJE TAIKOMI NAUJI METODAI, MOKSLINIŲ TYRIMŲ REZULTATAI, INFORMACINĖS TECHNOLOGIJOS, UŽSIENIO ŠALIŲ AR KITŲ LIETUVOS SAVIVALDYBIŲ GEROJI PATIRTIS

Vertindami Metodikos 8-ąją sritį ir atsižvelgdami į Metodikos indikatorius, konstatuojame, kad Utenos rajono savivaldybės administracijos vadovai, siekdami skatinti inovacijų plėtrą Utenoje, kartu su Utenos švietimo centro atstovais ir kitais suinteresuotais asmenimis dalyvauja susitikimuose su Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos atstovais, organizuoja diskusijas ir svarsto galimybę Utenoje, bendradarbiaujant su Lietuvos Etnokosmologijos muziejaus specialistais, steigti STEAM – gamtos, technologijų, matematikos ir kūrybiškumo ugdymo centrą jaunuoliams. Šis inovatyvus įrankis padėtų jaunimui nuo mažens domėti tiksliais ir gamtos mokslais, kurie galbūt ateityje paskatintų jauną žmogų pasirinkti tinkamą studijų kryptį. STEAM mokslo centrų kūrimą numatoma finansuoti 2014 – 2020 m. ES struktūrinių fondų lėšomis.

Atsižvelgiant į užsienio šalių patirtį, 2014 m. pradėta įgyvendinti ilgalaikė pagalbos priemonė – atvira erdvė jaunimui (Europos ekonominės erdvės finansinio mechanizmo 2009-2014 m. programos lėšos).

Utenos jaunimo mokyklos laisvalaikio skyriuje atsirado nauja veikla – robotikos užsiėmimai. Pasitelkus inovatyvią LEGO Education metodiką ir žaisminguosius robotus, mokymosi procesas tampa spalvingesnis ir patrauklesnis. Į šią techninės kūrybos veiklą noriai įsijungia jaunuoliai.

Inovacijų srities vertinimo išvados. Apibendrinat jaunimo politikos įgyvendinimą savivaldybėje, taikant naujus metodus, mokslinių tyrimų rezultatus, informacinių technologijų panaudojimą, ši sritis vertinama **silpnai (2 lygis)**:

- Utenos rajono savivaldybėje egzistuoja inovacijų užuomazgos;
- Siekiant padaryti proveržį, savivaldybės administracijos vadovai ir su jaunimu dirbantys asmenys turėtų skatinti iniciatyvumą;
- Siekiant sėkmingesnio inovacijų diegimo, aktyviau dalyvauti nacionaliniuose projektuose.

Rekomendacijos:

1. Utenos rajono jaunimo organizacijoms, su jaunimu dirbančioms organizacijoms aktyviau išnaudoti tarptautinio bendradarbiavimo galimybes ir siekti patiems įgyvendinti tarptautinius projektus.
2. Rajono savivaldybė naujų inovacijų diegimui galėtų aktyviau naudoti ES struktūrinės paramos lėšas.

VIII skyrius SSGG ANALIZĖ

STIPRYBĖS

- Patogi geografinė padėtis, geras susisiekimas su sostine ir kitais šalies miestais.
- Savivaldybėje veikia strateginio valdymo sistema: patvirtinti ilgalaikiai ir vidutinės trukmės planavimo dokumentai, biudžetas sudaromas programiniu principu.
- Sėkmingas Utenos rajono savivaldybės Europos Sąjungos lėšų pritraukimas ir projektų įgyvendinimas.
- Savivaldybė nuolat skiria finansavimą jaunimo renginių, iniciatyvų įgyvendinimui.
- Savivaldybėje aktyviai veikia Jaunimo reikalų taryba.
- Bendradarbiaujant su Utenos mokinių savivaldos informavimo centru, veikia stiprus mokyklų mokinių savivaldų tinklas.

SILPNYBĖS

- Net ir gerėjant ekonominei situacijai šalyje, savivaldybės jaunimo projektų finansavimas ribotas.
- Nepaisant strateginio planavimo, programinio biudžeto ir kitų veiklos valdymo priemonių įdiegimo, vis dar nepakankama orientacija į rezultatus.
- Vykdoma nepakankamai aktyvi užsienio investicijų pritraukimo veikla.
- Trūksta turizmo infrastruktūros už miesto ribų (dviračių ir pėsčiųjų takų, kempingų).
- Nepakankamai aukštas jaunimo verslumas.

GALIMYBĖS

- Pasinaudojant ES struktūrinių fondų parama įgyvendinti jaunimo veiklos projektus.
- Jaunimo verslumo skatinimas.
- Jaunimo užimtumo didinimas, skatinant naujų darbo vietų kūrimą.

GRĖSMĖS

- Neigiamų demografinių pokyčių keliamos grėsmės (darbingo amžiaus gyventojų skaičiaus mažėjimas, senstanti visuomenė, jaunimo emigracija).
- Didelis skaičius jaunuolių, išvykstančių iš rajono.
- Didėjanti socialinė diferenciacija.
- Nepakankamas visų jaunimo užimtumo sričių finansavimas.
- Įgyvendinant jaunimo politiką savivaldybėje, nepakankamai taikomi nauji metodai, mokslinių tyrimų rezultatai ir kitos inovacijos.